№ 133 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 22 ՅՈՒՆԻՍԻ

1910

ԵՐԵՍՈՒՆՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 22 ՅՈՒՆԻՍԻ № 133

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբլի.

Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.

Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.

Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Сергіевская ул., № 5.

կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Խմբագրատան տելեֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 20 կոպէկ.

Խմբագրատան տելեֆօն № 253.

ՄՇԱԿ

ՅՈՒԼԻՍԻ 1-ԻՑ ՄԻՆՉԵՒ ՏԱՐՎԱՑ ՎԵՐՋԸ 6 ՌՈՒԲԼԻ

12 ամսվ.՝ 10 ր., 6 և 7 ամսվ. 6 ր., ամսակ. 1 ր. Ամերիկա՝ տարեկան 6 դօլլար, Եւրօպա՝ 32 ֆր., Պարսկաստան՝ 10 ր., Թիւրքիա՝ 120 ղրուշ:
Հասցէն փոխելու համար պէտք է ուղարկել ճախ. նիշ հասցէն, նոյնպէս և 40 կոպ. (կարելի է և նամականիշով):

Հասցէն. ТИФЛИСЪ, Редакція «МШАКЪ».
TIFLIS, Rédaction «MSCHAK».

Յայտարարութիւնների համար վճարում են. I երեսի վրա իւրաքանչիւր տողատեղին 20 կոպ., վերջին երեսի վրա՝ 10 կոպ.: Կովկասից դուրս յայտարարութիւնները ընդունվում են բացառապէս Торг. Домъ „Л. и Э. Метцль и К°" ֆիրմայի միջոցով Մոսկվայում, Պետերբուրգում և Վարշավայում:
ԱՆՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ԸՆԿԵՐ № 1
Գինն է 10 կոպ հանդերձ յաւելուածով: Դիմել գրավաճառներին. Թիֆլիսում—«Գուտտենբերգ», Բագու—Միրզաբէկեանցի գրավաճառանոց:

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
ԱՒԵՏ. ԲԱԲԱՅԵԱՆԸ
ըստ սովորականին, յունիսի 1-ից մինչև սեպտ. 15-ը հիւանդներ ընդունելու է ԿԻՍԼՕՎՕԴՍԿՈՒՄ (Отель Бештау):
(Կ. Հ.) առ. 611. 10—10

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

„Մշակի" խմբագրութիւնը յիշեցնում է այն բաժանորդներին, որոնք վճարել են 5-ական րուբլի, չուշանալ ուղարկել մնացորդ 5 րուբլին, որպէսզի յուլիսի 1-ից լրագրի առաքման գործում ընդհատում տեղի չունենայ:

ԳԵՂՈՒՆԻ
Նրանք, որոնք Թիֆլիսից դուրս կամենում են ստանալ «Գեղունին», իւրաքանչիւր օրինակի համար պէտք վճարեն 4 ր. 50 կ., որովհետև ճանապարհածախսը խիստ թանգ է նստում:
Թիֆլիսում բաժանորդագրվողների համար արժէ 4 ր.:
(օ.մ.) առ. 714. 5—5

ԳՆԵՐԻ ԱՋՔԻ ԸՆԿՆՈՂ ԷԺԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՄԻԱՅՆ ՄԷԿ ՇԱԲԱԹՈՎ
Պ. Ա. ԴՈՐՕԺՆՕՎԻ
ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒՄ

1) ԳԼԽԱՒՈՐ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ—Սօլօլակսկայա փողոցի վրա:
2) ԵԱՐՕՍԼԱՒԵԱՆ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ—Միխայլօվսկի պրօսպ., լիւթերականների եկեղեցու շարքում:

ՍԵԶՕՆԸ ՇՈՒՏՈՎ ՎԵՐՋԱՆԱԼՈՒ ՊԱՏՃԱՌՈՎ

Ամառային բոլոր գունաւոր կտորեղէնները, սարպինկա, քաթանէ և բաւիստէ զգեստներ, ամառային գունաւոր բլուզկաներ, գուլպաներ և սեզօնային այլ ապրանքներ

Այս շաբաթվայ ընթացքում, այն է յունիսի 21-ին, 22-ին, 23-ին, 24-ին, 25-ին եւ 26-ին կը վաճառվեն ԱՉՔԻ ԸՆԿՆՈՂ ԷԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ:

ԳՆԵՐԻ ԱՉՔԻ ԸՆԿՆՈՂ ԷԺԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՄԻԱՅՆ ՄԷԿ ՇԱԲԱԹՈՎ
1—1

Սարուխանօվ-Կուրինսկի Ակցիօներական Ընկերութեան Վարչութիւնը

ՁԵՌՆԱՐԿԵԼՈՎ ՇՈՒՇՈՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ

սրանով յայտնում է ի գիտութիւն ընդհանրութեան, որ սոյն 1910 թւի մայիսի 5-ից սկսած վաճառվում են ակցիաները հետևեալ պայմաններով.

1) Իւրաքանչիւր ակցիայի իսկական գինը 50 րուբլի է:

2) Ստորագրվելիս ընդունվում է իսկական գնի 20% վճարը, իսկ մնացած 80%-ը իւրաքանչիւր 1 ամսից յետոյ 10-ական տոկոսով: Մտցրած գումարի համար տրվում է ժամանակաւոր անդորրագիր, որը՝ ամբողջ գումարն ընդունելուց յետոյ՝ փոխարինվում է ժամանակաւոր վկայականներով:

3) Ակցիաների ստորագրութիւններն ու վճարները ընդունվում են.
Պետերբուրգ՝ Մեժդունարոդնի բանկում:
Մոսկվա՝ նոյն բանկի բաժանմունքում:
Բագու՝ նոյն բանկի բաժանմունքում:
Բալախանի՝ նոյն բանկի բաժանմունքում:
Թիֆլիս՝ Ազովսկօ-Դոնսկի բանկում:
Ելիսաւետպօլ՝ նոյն բանկի բաժանմունքում:
Շուշի՝ Փոխադարձ Վարկում (Վզայիմնի Կրեդիտում):
Նուխի՝ Թիֆլիսի Առևտր. բանկի բաժանմունքում:
Նուխի՝ Տեղական Փոխադարձ Վարկում (Վզայիմնի Կրեդիտ):
Ասխաբադ՝ Ռուսսկօ-Կիտայսկի բանկում:
Կօկանդ՝ նոյն բանկի բաժանմունքում:
Սամարղանդ՝ նոյն բանկի բաժանմունքում:
Վլադիկավկազ՝ Տեղական Փոխադարձ Վարկում (Վզայիմնի Կրեդիտ):

4) Ստորագրութիւնը կը շարունակվի երկու ամիս՝ սկսած մայիսի 5-ից, որից յետոյ կը դադարեցվի: 200-ից աւելի ակցիա ուզողներին բաւարարութիւն կը տրվի վարչութիւնից ստորագրութիւնների ընդհատումից յետոյ, եթէ միայն բոլոր ակցիաները բաժանված չը լինեն:

5) Ստորագրութիւնն ընդունվում է ժամը 10-ից մինչև 2-ը ցերեկվայ:

6) Ընկերութեան կանոնադրութիւնը Բարձրագոյնս հաստատված է 1909 թւի յունվարի 23-ին:

7) Երկաթուղու գործի հետ ծանօթանալ և առհասարակ որևէ տեղեկութիւն իմանալ ցանկացողները կարող են դիմել անձամբ կամ գրաւոր Սարուխանօվ-Կուրինսկի Ակցիօներական Ընկերութեան գրասենեակը՝ Բագու, Մօլօկանսկայա փողոց, տուն Սպադօլեկկիա № 17, ամեն օր՝ ցերեկվայ ժամը 10-ից մինչև 2-ը, բացի տօն օրերից:

Վարչութեան դիրեկտորներ՝ Դ. Ս. Ս. Հ.-Զ.-Ա. Թաղիեվ, Ս. Ի. Ռիւսկի, Դ. Բ. Աւան-Իւզբաշեան

Դիրեկտոր-կարգադրիչ՝ Մ. Մ. Սարուխանեան
(ե. ու.) առ. 706. 5—5

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
Երեքշաբթի, յունիսի 22-ին
Գ. ՓԻՐՈՒՄԵԱՆԻ երեկոյ
Բարեհաճ մասնակցութեամբ Տ. ՄԵԼԻՔԵԱՆԻ եւ հայ ու վրաց սիրողների

I կը ներկայացվի ՄՕԼԻԷՐԻ
ԲՌՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ
1 գործ. կոմեդիան, թարգմ. Գ. Չմշկեանի
Ժերոնիմօյի, Պանկրասի, Մարֆուրիուսի, Ալկանտորի, Ալսիդասի և Լիկաստի դերերը կը կատարէ Գ. Փիրումեանը:

II վրացերէն՝ Ա. ՑԱԳԱՐԵԼԻԻ
ՍԻԲԻՐԱԿԱՆ
Կոմեդիայի 3-րդ գործողութիւնը

III հայերէն՝ Գ. ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆԻ
Քանդած օջախ
Կոմեդիայի 2-րդ գործողութիւնը

IV հայերէն և վրացերէն լեզուով
ԶԱՒԵՇՏ
Բարեհաճ մասնակցութեամբ օր. Սօլօվեանի, պ. պ. Զարեհ Տիրացեանի, Գօցերիձէի, Զաքաուրիի և այլն:
Սկիզբն է ճիշդ 8 և կէս ժամին երեկոյեան:
Տեղերի գները 10 կոպէկից մինչև 1 րուբլի
761. 1—1

ՀԱՋԻՔԷՆԴՈՒՄ
Բժ. Ի. Գ. ՄԻՐՐՕՎԻՉ
Ընդունում է հիւանդներին սերփին, երեխայոց և ջղային հիւանդութ.:
Բժշկութիւն ելեքտրականութեամբ: Ամարանոց Զիգիանիի:
(ե. հ. կ.) առ. 753. 3—1

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
ՎԱՀԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ
Ամառը գտնվում է ՊԵԱՏԻԳՕՐՍԿՈՒՄ (Կովկաս. հանք. Ջրերում), որտեղ ընդունում է հիւանդներին մինչեւ սեպտեմբեր: Верхній бульваръ, д. кв. Гирей.

ԴԱՒԱՆԱՆՔՆԵՐԻ ՇՓՈԹ

I

Երբ դուք կլուբում, արդիւնաբերական կամ բարեգործական ընկերութեան մէջ տեսնում էք մարդկանց՝ խմբված միմեանց հետ, դուք լաւ հասկանում էք, որ այդտեղ մարդիկ կարող են լինել զանազան դաւանանքների, զանազան աշխարհահայեացքների տէր անձեր:

Այդտեղ անհրաժեշտ չէ քաղաքական և հասարակական խնդիրների վերաբերութեամբ միախոհութիւն:

Բայց, անկասկած, օտարոտի կը լինէր, եթէ հասարակական կամ քաղաքական համախմբումների և կուսակցութիւնների մէջ դուք տեսնէիք միացած այնպիսի մարդկանց, որոնք բոլորովին միմեանց հակառակ համոզմունքներ և դաւանանքներ ունեն, որոնք փոխադարձաբար բացասում են միմեանց ծրագիրները և գործելակերպերը:

Վերջին տարիները մենք յաճախակի ականատես եղանք մեր իրականութեան մէջ այդպիսի խառնաշփոթութիւնների և զուգակցութիւնների: Միմեանց բացասող աշխարհահայեացքները գրկախառնված էին լինում միևնոյն համախմբման, միևնոյն կուսակցութեան մարդկանց մէջ:

Դա օտարոտի է, բայց մեր կեանքում դա իրականութեան երևոյթներից մէկն է:

Եթէ՝ օրինակ՝ վերցնէք եւրոպական երկիրների քաղաքական կուսակցութիւնները կամ նոյն իսկ Պետական Դումայի մէջ գործող կուսակցութիւնները, դուք կը տեսնէք, որ այնտեղ աջակողմեանը, հոկտեմբերեանը, ռամկավարականը, սօցիալիստն ունեն տարբեր քաղաքական և հասարակական ծրագիրներ, և երբ նրանցից մէկը հանդէս է գալիս գործունէութեան ասպարէզում, դուք նախօրօք կարող էք մակաբերել, թէ ի՛նչ ընթացք կը ստանայ այդ գործունէութիւնը, ի՛նչ ուղղութիւն, ի՛նչ գոյն, ի՛նչ բնաւորութիւն կունենայ նա կեանքի հոսանքների մէջ: Բայց չը կայ այնտեղ այնպիսի համախմբում կամ կուսակցութիւն, որի անդամները լինէին ծայրայեղ աջակողմեաններ և ծայրայեղ կղերականներ, ծայրայեղ կալուածատիրականներ և ծայրայեղ գիւղացիականներ, ծայրայեղ միապետականներ և ծայրայեղ հանրապետականներ և այլն:

Եւ եթէ կազմվէին էլ այդպիսի միութիւններ, նրանք հէնց առաջին լուրջ հարցադրման և լուրջ քննադատութեան դէպքում կը քայքայվէին, կը կազմալուծվէին և ցրիւ կը գային:

Այն, ինչ անկարելի է համարվում ուրիշ տեղերում, նա, ինչպէս ասացինք, յաճախակի հանդէս է գալիս մեզանում իբրև կեանքի երևոյթ:

Ճիշդ է, այդ երևոյթը թւում է ոչ տրամաբանական, բայց նա իրողութիւն է:

Իսկ երբ նա իրողութիւն է, ուրեմն և նա հետևանք է անբնական պատճառների և ազդեցութիւնների:

Անշուշտ, շատ են պատճառները. բայց նրանցից գլխաւորները երկուսն են: Մէկը՝ մարդկային աշխարհահայեացքների և դաւանանքների երերուն լինելն է, միւսը՝ մարդկանց սովորական հակումը դէպի համակերպութիւնը, դէպի յարմարվելը, դէպի ուրիշի կամքով շարժվելը:

Ինքնուրոյն, հաստատ բնաւորութեան տէր անձեր, անշուշտ, չէին ենթարկվի ամեն մի ալիքի ծփանքին, բայց այդպիսի անձերի թիւը քիչ է, և մենք կեանքի մէջ տեսնում ենք մարդկանց այնպիսի դերերի մէջ, որոնք հակառակ են իրանց ներքին համոզմունքներին և հակումներին, որոնք այսօր արհեստական կերպով մտել են այս ու այն համախմբման մէջ, իսկ վաղը պէտք է փախուստ տան, միմեանց բամբասելով, զրպարտելով և նոյնիսկ գուցէ հալածելով:

Դաւանանքների և համոզմունքների փոխադարձ նահատակութիւնը չէ կարող տալ արդիւնաբար հետևանքներ:

Ա. Քալանթար

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պետերբուրգ, 19 յունիսի

Թագաւոր Կայսրը բարեհաճեց հրամայել պալատում սուգ նշանակել 10 օր Նորին պայծառափայլութեան Շլեզվիգ-Հօլշտէյնեան Ֆէօդօրա արքայադուստր մահվան պատճառով: (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 19 յունիսի

Ֆինանսների մինիստրը որոշեց 1910 թւի յուլիսի 1-ից վերացնել արտասահման արտահանվող շաքարի ակցիզի վերադարձը մինչև 1910 թւի սեպտեմբերի 1-ը, բացի Կասպիական ծովով ու ցամաքային սահմանագլխով Պարսկաստան ուղարկվողներից, իսկ Ռուսաստանին սահմանակից միացեալ ասիական պետութիւնների համար միայն ցամաքային սահմանով ուղարկվողներից, Ֆինլանդիա ևս, եթէ շաքարի ներմուծումը ներքին գործածութեան համար հաստատված է ֆինլանդական մաքսային հաստատութիւնների կողմից: Այդ կարգադրութիւնը չէ վերաբերում այն շաքարներին, որոնք կը նայվեն մաքսատներում յուլիսի 1-ից առաջ: (Հ. Գ.)

Մոսկվա, 19 յունիսի

Զինուորական մինիստրութիւնը յատկացրեց օդագնացային ընկերութեան համար Խօդինկայում աէրօդրօմ շինելու հողաբաժին: Մօտ ժամանակներս ընկերութիւնը օդագնացների ու պիլօտների համար բանում է դպրոց: (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 19 յունիսի

Բարձրագոյնս վաւերացված մինիստրների խորհրդի մշակած կանոնների համաձայն՝ իրաւունք է վերապահվում նախ ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրին՝ օրէնսդրական քննութեան ենթարկել իր իրաւասութեան ներքոյ գտնվող մասնաւոր դպրոցների, դասարանների ու կուրսերի վերաբերեալ օրինագիծը, նախապէս ուղղումներ մտցնելով նրա մէջ մինիստրների խորհրդի արած նկատողութիւնների համաձայն, երկրորդ՝ առևտրի մինիստրութեանը՝ արտաքին գործերի մինիստրութեան հետ համաձայնութեան գալով միասին յայտնել, որ Ռուսաստանը միանում է միջազգային էլեքտրօտեխնիքական մասնաժողովին, և երրորդ՝ առևտրի մինիստրութեանը, ներքին գործերի մինիստրի համաձայնութեամբ, հիմնել յատուկ հայրենական էլեքտրօտեխնիքական մարմին: (Հ. Գ.)

Հելսինգֆորս, 19 յունիսի

Հելսինգֆորսում կալանաւորված 8 ռուսները և Վիբօրգում կալանաւորված 10 անձնաւորութիւնները մօտ ժամանակները կը յանձնվեն Պետերբուրգի իշխանութեանը:

Այստեղ Լօնդօնից ստացված է հետևեալ բովանդակութեամբ հեռագիրը. «Անգլիական թերթերը զետեղել են Րէյտէրի Գործակալութեան հելսինգֆորսեան գործակալի հեռագիրը ֆինլանդական գործերի առիթով, որից յետոյ անգլիական բոլոր կուսակցութիւնների լիդէրները վճռել են դիմել ստատս-սէկրետար Գրէյին՝ խնդրելու, որպէս զի նա միջամտութիւն անի յօգուտ Ֆինլանդիայի»:

Գործակալական ծանօթութիւն.—Պետերբուրգի Հեռագ. Գործ. վերոյիշեալ հեռագրի երկրորդ մասի վերաբերմամբ հարցապնդում է արել, որին Րէյտէրի Գործակալութիւնը պատասխանել է, որ անգլիական պարլամենտական շրջաններում Հելսինգֆորսից ստացված այդ լուրը չէ հաստատվում: (Հ. Գ.)

Լօնդօն, 19 յունիսի

Րէյտէրի Գործակալութիւնը հաղորդում է. «Հելսինգֆորսից ստացված այն լուրը՝ թէ անգլիական բոլոր կուսակցութիւնների պարագլուխները վճռել են դիմել Գրէյին խնդրելու միջամտութիւն անել յօգուտ Ֆինլանդիայի՝ միանգամայն սխալ է: Այդ լուրի համար երևի հիմք է ծառայել այն տեղեկութիւնը, որ ֆիննական, այլ ոչ անգլիական, բոլոր կուսակցութիւնե-

րի պարագլուխները որոշել են խնդրել Գրէյին միջամտութիւն անելու։ Ինքն ըստ ինքեան Գրէյի միջամտութեան միտքը աբսուրդ է, ի հարկէ։ (Հ. Գ.)

—

Հէլսինգֆորս, 19 յունիսի

Մամուլի վերաբերեալ գործերի գլխաւոր վարչութիւնը արգելք է դրել «Կուրիկկա» թերթի № 13-ի վրա, որի մէջ թոյլ է տրված վիրաւորանք Նոբին Մեծութեան հասցէին։ (Հ. Գ.)

—

Լօնդօն, 19 յունիսի

Լլօյդ-Ջօրջը ներկայացրեց բիւջէն, մատնանշելով որ ծախքերը նախորդ տարիների համեմատութեամբ բաւականաչափ աճել են, մանաւանդ ծովային տեսչութեանը։ Վերջինիս ընդհանուր ծախքը $40^{1}/_{2}$ միլիոն ֆունտ է, այսինքն 5 $\frac{1}{2}$ միլիոն ֆունտ աւելի, քան առաջին տարիները։ Բիւջէի համաձայն՝ ընդհանուր ծախքը հաւասարվում է 198.930,000-ի։ Լլօյդ-Ջօրջը ասաց. «Մենք նախապէս գիտէինք, որ ծովային տեսչութեան ծախքերը թէ ներկայ և թէ հաւանօրէն եկող տարի աւելանալու են. յոյս ունեմ սակայն, որ յաջորդ տարին, երբ գերմանական նաւաշինութեան ծրագիրը կընկնի 50%, ամեն ինչ կը վերադառնայ իր նորմալ և աւելի խոհեմ դրութեան. այն ժամանակ անգործութեան և ինվալիդութեան դէմ ապահովագրելու բօղէն կը հանէի»։ (Հ. Գ.)

—

Բուխարեստ, 19 յունիսի

Ռումինական գործակալութիւնը հաղորդում է, որ Ելիզավետա թագուհու առողջութիւնը ներկայումս գոհացուցիչ է։ (Հ. Գ.)

—

Կօպէնհագէն, 19 յունիսի

Թագաւորը ընդունեց կաբինէտի հրաժարականի մասին ներկայացված խնդիրը։ (Հ. Գ.)

—

Կօպէնհագէն, 20 յունիսի

Թագաւորը յանձնարարեց ներքին գործերի նախկին մինիստր Կլաուս Բէրնտսէնին նոր կաբինէտի կազմակերպումը։ (Հ. Գ.)

—

Սօֆիա, 20 յունիսի

Բօլգարական հեռագրական գործակալութիւնը հաղորդում է, որ ի նկատի առնելով գաւառներում հակասեմիտական ագիտացիա երեւան գալը, ներքին գործերի մինիստրը շրջաբերականով դիմեց պրէֆէկտներին առաջարկելով նրանց միջոցներ ձեռք առնել հակասեմիտական բնաւորութիւն ունեցող ցոյցերի դէմ։ (Հ. Գ.)

—

Ուֆա, 20 յունիսի

Բիրսկայա գաւառում, Տիգիրմէնօվօյ գիւղի մօտերքում, Իւրիւզանի գետափին երեւան է եկել նաւթ։ Նաւթը վերլուծութեան ենթարկելը առիթ եղաւ, որ մի մասնաւոր ձեռնարկութիւն ձեռնարկ պայմանաւորվեց այդ նաւթաբեր հողերի տէրերի հետ, սակայն այդ պայմանագրի դէմ բողոք ներկայացրեց զեմսկի նաչալնիկը՝ իբրև պարզապէս վնասակար հողի սեփականատէրերի շահերի տեսակէտից։ Նաւթ է նկատված նաև տիգիրմինցիների հողամասերում։ (Հ. Գ.)

—

Ռոստովից հեռագրում են, որ կալանաւորված է յայտնի աւազակապետ Ջէլիմխանը։ («Բ.»)

—

Լէնքօրանից հեռագրում են «Баку» լրագրին, որ այնտեղ սպանված է իր բնակարանում քաղաքային աւագ Մէլիմանդարօվը։ Սպանողները անյայտ են։ Սպանութիւնը մեծ յուզմունք է առաջ բերել տեղական ազգաբնակութեան մէջ։ Եռանդուն քննութիւն է կատարվում։

—

Նիկօլաեւ.—Քաղաքը յուզված է այն բանի առիթով, որ 15 երիտասարդներ գազանաբար բռնաբարել են մի աղջկայ։ Վերջինս գտնված է ուշաթափ դրութեան մէջ։ Բռնաբարողները կալանաւորված են։ («Բ.»)

—

Բերլին.—Լուրերին նայելով, կառավարութիւնը որոշել է փոխել իր վերաբերմունքը լեհական քաղաքականութեան նկատմամբ՝ մեղմացնելով նրան։ («Բ.»)

ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԼՎՕՎՈՒՄ

—

Վիէննա, 19 յունիսի

Լվօվից հաղորդում են «Կոր. Բիւրօյին». «Այսօր առաւօտեան ռուսին ուսանողները, թւով 300-ից աւելի, առանց թոյլտուութիւն ստանալու համալսարանի տեսչից, գրաւեցին դահլիճը։ Այդ միջոցին նրանք ընդհարում ունեցան լեհ ուսանողների հետ. պարպվեցին ատրճանակներ. գնդակներով վիրաւորված են մի քանի ուսանողներ և ծառայողներ։ Ոստիկանութիւնը գրաւել է համալսարանը»։ (Հ. Գ.)

—

Վիէննա, 19 յունիսի

Լվօվից հաղորդում են «Կորրէսպ. Բիւրօյին». «Կէսօրին համալսարանի առաջ հաւաքվեց ահագին բազմութիւն։ Զինւոր ոստիկանութիւնը պահպանում է կարգը։ Քննիչ մասնաժողովը համալսարանի շէնութեան մէջ հարցաքննութիւն է կատարում։ Վիրաւորված են վեց ուսանող և երեք հոգի էլ համալսարանի ծառաներից։ Ուսանողներին առ այժմ ոստիկանական հսկողութեամբ պահում են լսարաններում»։ (Հ. Գ.)

—

Վիէննա, 19 յունիսի

Լվօվից հաղորդում են «Կոր. Բիւրօյին», որ ռուսին պատգամաւորները բողոք են ներկայացրել, մատնանշելով որ լեհ ուսանողները երկու համազարկ են ուղղել ատրճանակներից ռուսին ուսանողների վրա և որ կառավարութեան ներկայացուցիչները, չը նայելով որ նախապէս տեղեակ էին լեհական ուսանողների սպառնական պատրաստութիւնների մասին, այնուամենայնիւ ոչ մի միջոց ձեռք չառան արիւնհեղութեան առաջն առնելու։ Բողոք ներկայացնողները պահանջում են ռուսինների համար առանձին համալսարան բանալ Լվօվում։ (Հ. Գ.)

—

Վիէննա, 19 յունիսի

«Կորրէսպօնդ. Բիւրօյին» հաղորդում են Լվօվից. «Ոստիկանութիւնը, որ մուտք էր գործել համալսարանի շէնութեան մէջ ատրճանակի տրաքոցները լռելուց յետոյ, խուզարկութիւն բաժանեց իրարից կռւողներին, փակեց ուսանողների մեծ մասը լսարաններում, իսկ ուսանողների մի մասն էլ դուրս թողեց միջանցքները։

«Կալանաւորվածներին հարցաքննութեան ենթարկելուց յետոյ, համարեա բոլորին էլ արձակեցին։ Վիրաւորվածներին իսկոյն բժշկական օգնութիւն հասցրին. երեքին ուղարկեցին հիւանդանոց, որտեղ մէկը երեկոյեան մեռաւ։

«Լսարաններից մէկում, ուր կալանաւորվել են ուսանողները, գտել են 15 բրաունինգներ»։ (Հ. Գ.)

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

—

Թէհրան, 19 յունիսի

Եփրեմի զօրախումբը մտաւ Թէհրան։ Ազգաբնակութիւնը հանդիսաւոր կերպով դիմաւորեց նրան։ (Հ. Գ.)

—

Թաւրիզ, 19 յունիսի

Ատրպատականի գեներալ-նահանգապետը կատարել է այն բոլոր պահանջները, որոնք արված են եղել նրանից ռուսահպատակ Յակոբ Բաբայեանի և փախստական զինւորի գործերի առիթով։ Դրամական տուգանքը նա մացրել է լրիվին։ Ռուսական գեներալ հիւպատոսի կողմից ուղարկված պատւիրակի ներկայութեամբ պատժի են ենթարկվել զինւորական հրապարակի վրա այն ութ ոստիկանները, որոնց յանցաւորութիւնը Բաբայեանին գանակոծելու գործում պաշտօնաւոր կերպով ապացուցված է արդէն։ Երկուստեք կատարված քննութեամբ հաստատված է ոստիկանական պրիստաւ Հաշիմ-Կալվագիի յանցաւորութիւնը այդ միջադէպում, որին պատժելուց յետոյ՝ արտաքսել են ծառայութիւնից։

Թաւրիզի զօրամասի գլխաւորի հաստատակամութեան ու տակտի շնորհիւ ձեռք առնված միջոցները միջադէպեր առաջ չը բերին և ազգաբնակութեան լայն խաւերում լիակատար հաւանութեան արժանացան։

Թաւրիզի ֆէդայիների ու ոստիկանների ամբարտաւան վերաբերմունքը դադարեց։ (Հ. Գ.)

—

Թէհրան, 20 յունիսի

Թաղի-զադէն մէջլիսին խնդիրք ներկայացրեց արձակուրդ ստանալու համար։ Նա մտադիր է հեռանալու Պարսկաստանից։

Խնդիրքն ընդունել է մէջլիսի մասնաժողովը։

Թէհրանից 10 վերստ հեռաւորութեան վրա, Մէշէդ տանող գծի վրա, վիրաւորված է ու կողոպտված երեք բախտիարների ձեռքով անգլիական հեռագրատան դուլաժը։

Կողոպուտները սաստկանում են Սպահանի շրջակայքում, ուր կաշկայցիները, ամարանոցներ բարձրանալով, շփվում են բախտիարների հետ։

Խորասանի գեներալ-նահանգապետ է նշանակված Սօհաբէհտիարը։ (Հ. Գ.)

—

Ուրմիա, 19 յունիսի

Շնորհիւ այն հանգամանքի, որ թիւրքերը օգնական զօրքեր ստացան սահմանագլխի բոլոր կէտերում, ապստամբված քիւրդերը հաշտվեցին թիւրքերի հետ։ Քիւրդերին վերադարձված են այն բոլոր իրաւունքներն ու արտօնութիւնները, որ նրանք վայելում էին ապստամբութիւնից առաջ։

Ուրմիայի նահանգապետ Մօհտէշամուս-Սալթանէն Թաւրիզ է կանչված։ Ցանկանալով մնալ Ուրմիայում, նա փորձեր է անում սէկրէտարական գործակալների ու կաշառված անձանց միջոցով ցոյց կազմակերպել իր օգտին։

Սօուջ-Բուլաղից հաղորդում են, որ Ղազի-Ջէտանի և Կուլինջի գիւղի տէրերի մարդկանց միջև ընդհարում է տեղի ունեցել։ Երկու կողմից էլ սպանվել են չորս հոգի և վիրաւորվել՝ 6-ը։

Միլլիօնների մեծ մասը, ռոճիկ չը ստանալով, ցրվեց։ (Հ. Գ.)

—

Ուրմիա, 19 յունիսի

Տէրգէվէր եկաւ թիւրքական մի բատալիոն լեռնային թնդանօթով և տիբրապետող դիրք գրաւեց։ (Հ. Գ.)

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՇՈՒՐՋԸ

—

Կ. Պօլիս, 19 յունիսի

Պատրիարքի ագիտացիան, որը մղում է նա Մակեդոնիայի եկեղեցիների բաժանման վերաբերեալ օրէնքի դէմ յոյների մէջ, աջողութիւն չունի։ Ըստ երեւոյթին օրէնքը կը հաստատվի սուլթանի կողմից։

Պատրիարքի սպառնալիքը հրաժարական տալու մասին՝ ներգործութիւն չունեցաւ։ (Հ. Գ.)

—

Սալօնիկ, 20 յունիսի

Ըստ երեւոյթին կառավարչական կարգադրութիւն կայ զինաթափ անելու Մակեդոնիայի վիլայէթների բնակիչներին, առաւելապէս քրիստոնեաներին։

Սալօնիկի վիլայէթում զինաթափութիւնը աւարտված է։

Այժմ էլ զինաթափ են անում յոյներին Սէրեսի շրջանում։ Իսկ բօլգարների վերաբերմամբ առ այժմ զինաթափութիւնը չէ գործադրվում, որովհետև երկիւղ են կրում, որ մի գուցէ հրոսակապետ Սանդանսկին բռպրէսիոնների դիմէ։

Սկսել են զինաթափ անել նաև Ուսկիւբի սանջակում. արդէն հաւաքել են զէնքերը Պրէշօվսկում, Տիտովում և Ուսկիւբի կազայութիւնների շրջանում։

Յունիսի 18-ին սկսված է զինաթափութիւնը նաև Յիացեալ կազաներում։

Մօտ օրերս կը սկսվի զինաթափութիւնը նաև Մօնաստիրի վիլայէթում։

Կալիսսա գիւղի շրջակայքում՝ գետին մօտիկ տեղի ունեցաւ արիւնահեղ ընդհարում զօրքերի ու ալբանացիների միջև։ Վերջիններիս պարագլուխն էր Իւսուֆ-բէյը։

Երկու կողմերն էլ մեծ կորուստներ ունեցան։

Դիբրից և Գօստիվարից օգնութեան գնացին երկու բատալիոն զօրքեր։

Դիբրում գործում է զինւորական դատարանը և ցուցակով որոնում է 165 հոգու։ (Հ. Գ.)

—

Սօֆիա, 19 յունիսի

Բօլգարա-թիւրքական սահմանագծի վրա, Բուռնիցի մօտակայքում, գիշերը տեղի ունեցաւ ընդհարում թիւրքերի ու բօլգարների միջև։ Լուրերի համաձայն՝ սպանված են երեք թիւրքական զինւոր։

Պաշտօնապէս դեռ ևս հաստատված չէ այդ լուրը։ (Հ. Գ.)

—

Ցէտինիէ, 20 յունիսի

Թիւրքական զինւորները մարմնական պատժի ենթարկեցին Բէրանում սերբիական նոտարներից մի քանիսին։ Այդ դէպքը սարսափ ազդեց շրջանի ազգաբնակութեան վրա, որոնք մասամբ փախան սարերը, մասամբ էլ անցան և ապաւինեցին չերնոգորիական սահմանում։

Չերնոգորիական կառավարութիւնը դիմեց Ռուսաստանի և Սերբիայի ներկայացուցիչներին Ցէտինիէում՝ խնդրելով, որպէսզի նրանց կառավարութիւնները Չերնոգորիայի ներկայացուցչի հետ միասին առաջադրութիւն անեն Բ. Դրանը Կ. Պօլսում՝ թիւրք զինւորների խժդժութիւնների առիթով։ Երէկ Բերանի շրջանում պատերազմական դրութիւն է յայտարարված։ (Հ. Գ.)

ՊՕԼՍԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

—

Կ. Պօլիս, 12 յունիսի

Մուշի մէջ հողային հարցը տարօրինակ երեւոյթ մը ստացած է, անշուշտ՝ շնորհիւ Թագուն դրդումներու, ինչպէս տեսնուեցաւ Բայազիտի պատգամաւոր Սիւլէյման Սիւդիի ձեռք անցուած մեքենաւոր թղթակցութիւններէն։ Բիթլիսի վալին, իբրև պատասխան ներքին գործերու մինիստրին, կը հեռագրէ, թէ Մուշի Մուսա բէյը զինուած մարդերով կը շրջի ոչ թէ սարսափ ազդելու քրիստոնեայ ազգաբնակութեան, այլ հայերէն ինքզինքը պաշտպանելու։ Եւ այդպիսի անամօթ լրբութիւն մը իբրև փաստ կընդունուի։

Նոյն վալին, Թահիր փաշա, գաղտնի հրահանգով, Մուշի ս. Կարապետի վանքը խուզարկել կուտայ։ Առաջնորդը, Ներսէս եպ. Խարախանեան, հեռագրով բողոքելով այդ հակասահմանադրական բռնաբարութեան դէմ, հրաժարական տուած է։ Ետքէն հասկցուած է, թէ Թահիր փաշան կը փնտռէ եղեր Կարմէն անունով մէկը։ Այսօր Կարմէն փնտռելով վանքը կը կոխէ, վաղն ալ Արմէն անունով մէկու համար առաջնորդարան կը խուզարկէ, ու այդպէս կերթանք։

Կարմէնի համար կըսուի, թէ հողային հարցի մէջ, տեղական սամ. կօմիտէի կողմէ ձեռնտուութիւն գտնելով, մեծ օժանդակ մը եղած է գիւղացիներուն։ Բէյերը, տեսնելով իրենց դէմ գործող ձեռք մը, անտարակոյս ուրիշ միջոց գտած չեն, եթէ ոչ Թահիր փաշայի ուժերը լարել Կարմէնի դէմ, ու առով տեղական հայ բնակչութեան դէմ, անուղղակի ճամբաներով, ըմբռնել տալու, թէ ամեն անոնք, որ այսուհետև Կարմէնի պէս պիտի աշխատին գիւղական իրաւունքներու համար, կառավարութեան կողմէ չարագործներ պիտի համարուին։

Կըսուի թէ Թահիր փաշա, Վանի երբեմնի վալին, գոհ թողած է վանեցիները։ Գուցէ այդպէս է, բայց մի՞թէ պատճառ մըն է, որ այսօր Կարմէնի մը համար Մուշը տակն ու վրայ ընէ. մի՞թէ պատճառ մըն է, որ տեղական աւազակները, կրթնած իրեն, զինեալ խումբերով ման գան երկրին մէջ, սարսափ ձգեն հայերու վրայ ու անոր պաշտպանութիւնը վայելեն։ Շահէն

ՅՈԲԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

✦ Ամսիս 20-ին Թանդոյեան եկեղեցում կայացած ծխ. ժողովը, առաջարկութեամբ իր նախագահի, հերթական հարցերին անցնելուց առաջ, խմբագրեց մի հեռագիր, որով շնորհաւորում է Վարագի վանքի 50-ամեայ կուլտուրական գործունէութեան յօբելեանական տօնը։ Ժողովը յոտնկայս յարգեց հանգուցեալ Խրիմեան Հայրիկի, որպէս այդ հաստատութեանը կեանք տուողի, յիշատակը։ Հեռագիրն ուղարկվեց Վարագի յօբելեանական յանձնաժողովի անունով։ Ժողովում որպէս վասպուրականցի՝ շնորհակալութիւն յայտնեց Գ. Շէրենց։

✦ Մեզ հաղորդում են, որ Վարագի յօբելեանական տօնին ներկայ լինելու ցանկութիւն են յայտնել Վանում գտնվող օտարազգիները։

✦ Իգդիրից մեզ գրում են հետևեալը. «Հայրենիք վերադարձող թիւրքահայերի թիւը հետզհետէ աճում է «մեծ ուխտի» առիթով, ինչպէս իրանք գնացողներն են ասում. շտապում են Վան, Վարագի յօբելեանական տօնին ներկայ լինելու, գէթ մի անգամ սրտանց ուրախանալու հայրենիքում։ Անցան և պատգամաւոր ներկայացուցիչ լինելու Խաստիկեան և Ե. Լալայեան, վերջինը Կ. Հ. Բ. Ընկ. կողմից»։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՇՈՒՇՈՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ՀԱՐՑԸ

—

Ինչպէս գիտենք, բնիկ շուշեցի և Բագուի նաւթարդիւնաբերող Միրզա Սարուխանեանը մի քանի տարիներից ի վեր ձեռնարկել է մի երկաթուղի կառուցանելու Եւլախից Շուշի և այդ գործի իրականացումը իր վրա է վերցրել Սարուխանօվօ-Կուրինսկի ակցիօներական ընկերութիւնը, որ այդ նըպատակով բաց է թողել ակցիաներ և այժմ հասարակութիւնը հրաւիրվում է գնել այդ ակցիաները, որպէսզի կարելի լինի հաւաքել երկաթուղու շինութեան համար հարկաւոր $2^{1}/_{2}$ միլիոն րուբլին և գլուխ բերել շինութիւնը։

Վարչութեան յայտարարութիւնը տպվում է լրագիրներում։

Թէ Եւլախից Շուշի երկաթուղու գիծ ունենալը մի կենսական պահանջ է ամբողջ Ղարաբաղի համար, այդ մասին դժուար թէ սխալ ունենայ որևէ կասկած։ Այդ պատճառով էլ՝ եթէ Միրզա Սարուխանեանի ծրագիրը իրագործվի, նա պէտք է նկատվի Ղարաբաղի ժողովրդի կողմից՝ իր հայրենիքին մեծ ծառայութիւն մատուցած մի անձն. դրա մասին էլ ոչ մի կասկած չը կայ։

Բայց հարց է. կիրագործվի՞ այդ անպայման օգտակար ձեռնարկութիւնը։

Իրագործումը, ինչպէս յայտնի է, կախված է ակցիաների վաճառումից։ Եթէ $2^{1}/_{2}$ միլիոն րուբլու բաց թողած ակցիաները ծախվեն և ստացվի այդ գումարը, անշուշտ՝ շինութիւնը կը սկսվի։ Ուրեմն, առաջին կարևոր հարցը ակցիաների վաճառումն է։ Սկզբում, նայելով այն համակրութեան՝ որ Ղարաբաղի ժողովուրդը ցոյց տուեց Սարուխանեանի ձեռնարկութեան, այն համոզումն կազմվեց, որ թէ ժողովուրդը և թէ ղարաբաղցի կապիտալիստներն իրանք կը գնեն ակցիաները և թոյլ չեն տայ, որ ձեռնարկութեան մէջ մտնի օտար կապիտալ, բայց այժմ ակցիաների դանդաղ վաճառումը ցոյց է տալիս, որ շինութեան համար անհրաժեշտ 2 և կէս միլիոն գումարը անկարելի է լինելու ձեռք բերել տեղացիների միջոցով և հարկ կը լինի գուցէ դիմել օտար կապիտալի օգնութեան կամ հրաժարվել երկաթուղու շինութեան ծրագրից։ Ինչից առաջ եկաւ մտքերի մէջ այդ յեղաշրջումը և ինչն է այժմ դէպի ձեռնարկութիւնը նկատվող սառն վերաբերմունքի պատճառը։

Պատճառները մի քանի հատ են։ Նախ՝ նախանձը. նախանձը, ինչպէս ուրիշ պարագաներում, այստեղ ևս բաւական մեծ դեր է կատարում. ո՞վ է Միրզա Սարուխանեանը, որ այդպիսի գործի գլուխ է անցել. ինչո՞ւ նա պէտք է կատարէ այդ գործը։ Բայց թողնենք այդ և աշխատենք որոնել աւելի էական և օբեկտիվ առարկութիւններ. իսկ այդպիսի առարկութիւններ երկուսն են. առաջին՝ ինչո՞ւ է Մ. Սարուխանեանը կապել Շուշու երկաթուղու գիծը իր անձնական՝ Սարուխանօվօ-Կուրինսկի ակցիօն. ընկերութեան։ Կասկածում են, որ ակցիաների վաճառումից գոյացած գումարը կը գործադրվի ամբողջապէս ոչ թէ երկաթուղու շինութեան վրա, այլ նրա՝ մի մասը կարող է մտնել այդ ընկերութեան դրամարկղը։ Պէտք էր, ասում են առարկողները, երկաթուղու շինութեան գործը բոլորովին առանձնացնել, զատել Սարուխանեանի ակցիօներական ընկերութիւնից, և այն ժամանակ ակցիաների վաճառումը աջող կը գնար։ Երկրորդ առարկութիւնն այն է, որ երկաթուղու շինութիւնը սկսվելու է Եւլախ և ոչ Գեօրան կայարանից, ինչպէս փափագում է հայ ժողովուրդը։

Ըստ երևոյթին, այս առարկութիւնները լուրջ են։ Անկեղծ են նրանք թէ չարակամութեամբ են հրապարակ նետվում Միրզա Սարուխանեանի թշնամիների կողմից, դա միևնոյնն է. այդ առարկութիւնները անվստահութիւն են արծարծում, թէ ակցիաների գումարը կարող է ամբողջովին չը գործադրվել երկաթուղու շինութեան վրա, իսկ գիծը Եւլախից տանելը կարող է օգուտ տալ միայն թուրք ազգաբնակութեան։

Այդ առարկութիւնները պէտք է վերացնել՝ երկաթուղու շինութեան գործն ապահովելու համար։ Եւ ես, իբրև ղարաբաղցի, որի սրտին մօտ է իր հայրենիքի բարգաւաճումը, շատ ուրախացայ, երբ մի երկու օր առաջ պատահեցի Մ. Սարուխանեանին Թիֆլիսում։

Ես վաղուց ճանաչում եմ Միրզա Սարուխանեանին, իբրև մի եռանդոտ և գործունեայ մարդու և առևտրականի, որ երբեք չը գիտէ վհատվել՝ ինչ ձախորդութեան և դժուարութիւնների էլ որ հանդիպելու լինի։ Ես ծանօթ եմ նրա առևտրական գործունէութեանը Պարսկաստանում և Անդրկասպեան երկրում։ Նա շատ խիզախ, ընկոտ առևտրական է և ունի նախաձեռնող մեծ ոգի։ Ես նրան նմանեցրել եմ միշտ այն մրջիւնին, որ հարիւր անգամ տապալվել է, ընկել գետին և դարձեալ բարձրացել և որի մասին պարսկական մի առած կայ։

Ասում են, որ Նադիր շահը, երբ հալածվում էր իր թշնամի խաներից և, կորցնելով մի օր ճակատամարտը, յուսահատ նստել էր մի ծառի տակ հանգստանալու, նկատեց մի մրջիւն, որ բարձրանում էր ծառի վրա, ձեռքին բռնած մորակով նա վայր ձգեց մրջիւնը. սա նորից բարձրացաւ. նորից շահը վայր ձգեց. և այդ գործողութիւնը կատարվեց մօտ հարիւր անգամ։ Ի վերջոյ շահը, յուսահատված՝ մրջիւնի տոկուն յամառութիւնից, թողեց նրան բարձրանալ. բայց այդ յամառութիւնը խրախուսեց նրան, և նա, սիրտ առնելով, գոչեց. «Եթէ մրջիւնը այսքան տոկունութիւն ունի, մի՞թէ ես պակաս եմ մրջիւնից»։ Եւ, քաջալերված, նա վերսկսում է ճակատամարտը, յաղթում իր թշնամիներին և տիրանում գահին։

Մրջիւնի նոյն համբերութիւնը, տոկունութիւնն ունի Միրզա Սարուխանեանը. քանի անգամ նա ընկել և բարձրացել է. և ես հաւատացած եմ, որ վերջ ի վերջոյ նա գլուխ կը բերի իր ձեռնարկութիւնը, կը շինի Շուշու երկաթուղին և մի անգնահատելի ծառայութիւն կը մատուցանի Ղարաբաղին։

Նրա այդ յամառ տոկունութիւնը՝ գործի աջողութեան մի գրաւական է։

—Ասացէք, խնդրեմ,—դիմեցի նրան հարցմունքով.—չէ՞ք կարող անջատել, զատել երկաթուղու շինութեան գործը Սարուխանօվօ-Կուրինսկի ակցիօներական ընկերութիւնից։

— Ինչու չէ. կարելի է և շատ հեշտ է,—պատասխանեց նա։—Եթէ այդ շինութեան գործը կապվել է ակցիօներական ընկերութեան հետ, դրա նպատակն է եղել այն, որ մի առևտրական ֆիրմա գործի գլուխ կանգնած լինի, որպէսզի անաջողութեան դէպքում, այն է՝ ակցիաները չը ծախվելու դէպքում, նա կարողանայ միջոցներ որոնել գործը դարձեալ գլուխ բերելու։ Բայց եթէ հայ հասարակութիւնը շտապէ օգնել գործին, ձեռք բերելով ակցիաները, և ակցիօներները կամենան, որ երկաթուղու շինութեան գործը բոլորովին բաժանվի Սարուխանօվօ-Կուրինսկի ընկերութիւնից, ես պատրաստ եմ անմիջապէս կատարել այդ պահանջը։ Առանց այն էլ մենք յայտարարել ենք, որ ակցիաների փողը դրվելու է բանկում և ամբողջովին գործադրվելու է երկաթուղու շինութեան վրա. իսկ գործը գլուխ չը գալու դէպքում ակցիա գնողները պէտք է ստանան իրանց փողերը բանկի տուած տոկոսներով։

— Այժմ ասացէք, խնդրեմ, ինչո՞ւ ճանապարհը Գեօրանից չէք սկսում, այլ սկսում էք Եւլախից։

— Նախ՝ կառավարութիւնը հաստատել է

Եւլախից սկսելու պլանը, հետեւաբար՝ նոր ուղղութեամբ շինելու թոյլտւութիւն ձեռք բերելը երկար ժամանակի գործ է։ Երկրորդ՝ պէտք է այնպիսի գիծ ընդունել, որ հաւասարապէս օգտակար և ընդունելի լինի թուրքերի և հայերի կողմից։ Ճիշդ է, գիծը սկսվելու է Եւլախից, բայց չէ տարվելու այժմեան շօսսէի ուղղութեամբ, այլ աւելի բարձրից, այն է՝ հին պօստային ճանապարհի ուղղութեամբ, որի վրա կան և բազմաթիւ հայ գիւղեր։ Երրորդ՝ Գեօրան-Շուշի ուղղութիւնը երկարացնում է ճանապարհը, մինչ Եւլախ-Շուշին աւելի կարճ է։

— Մի հարց եւս, պ. Միրզա. եթէ ակցիաները չիրագործվեն հայերի ձեռքով, ինչ էք մտադիր անելու. գործն, ուրեմն, պէտք է չաջողվի։

— Իմ խորին փափագն է գլուխ բերել այդ գործը և իմ հայրենիքին մի ծառայութիւն մատուցանել։ Եթէ Ղարաբաղի ժողովուրդը չօգնէ և չը գնէ ակցիաները, ստիպված կը լինենք դիմել օտարների կապիտալին։ Ես համոզված եմ, որ գործը խիստ շահաւէտ արդիւնք կունենայ, եթէ միայն հայ կապիտալիստները կամ ժողովուրդը օգնութեան ձեռք կարկառեն։

Ես եւ հաւատում եմ, որ Միրզա Սարուխանեանի անխոնջ եռանդը վերջ ի վերջոյ կը յաղթանակէ և Ղարաբաղը կունենայ իր երկաթուղու գիծը։ Հ. Առաքելեան

ՄՈՂՆՈՒ ԾԽԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Կիրակի, յունիսի 20-ին, կայացաւ Մողնու եկեղեցու ծխականների ընդհանուր ժողովը՝ ընտրելու համար Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձական ընտրութեան առիթով 2 պատուիրակ, մասնակցութեամբ մօտ 140 ծխականների։

Ինչպէս յայտնի է, մայիսի 30-ին կայացած ժողովը, որ պատուիրակներ էր ընտրել Ն. Տէր-Ղևոնդեանին և Լ. Քալանթարեանին և որի դէմ բողոքել էին 55 ծխականներ, առաջնորդի կողմից անվաւեր էր ճանաչված և բեկանված՝ նախագահող Սիմէօն աւագ քահ. Զմշկեանի և ծխատէր տէր-Վարդան Տէր-Ղևոնդեան քահանայի կատարած մի շարք ապօրինութիւնների պատճառով։

Այս անգամ առաջնորդը հեռացնելով Սիմէօն աւ. քահանային ժողովը բանալու պաշտօնից՝ ուղարկել էր նրա տեղ Եփրեմ վարդ. Սուքիասեանին, որ բանալով ժողովը կարդաց առաջնորդի գրութիւնը այն մասին, թէ մայիսի 30-ի ժողովի որոշումները բեկանված են իբրև ապօրինի և պէտք է կատարել նոր ընտրութիւն։

Որովհետև բացի ծխականներից հաւաքվել էր եկեղեցում և ոչ-ծխականների մի մեծ բազմութիւն, ծխականները խնդրեցին Եփրեմ վարդապետին հեռացնել նրանց։ Մի քանի անգամ կրկնված ազդարարութիւնները վարդապետի կողմից՝ անլսելի մնացին, և երբ նա զայրացած սպառնաց ժողովը փակել, ոչ-ծխականները բաժանվեցին ծխականներից և անցան շրջափակից դուրս։

Ծխական Խաչատուր Խաչատրեան խնդրեց խօսք տալ իրան խօսելու ժողովի տեղի մասին. Նա պահանջում էր, որ ժողովը տեղի ունենայ ոչ թէ եկեղեցում, այլ դըպրոցի դահլիճում։ Եւ երբ Եփրեմ վարդապետ յայտնեց, թէ եկեղեցում կարելի է ծխական ժողով գումարել սեղանի վարագոյրի փակմամբ, Խ. Խաչատրեան խնդրեց մտցնել իր կարծիքը արձանագրութեան մէջ։

Ապա Եփրեմ վարդապետ դիմեց ծխականների ստուգման։ Յայտնելով որ այդ ստուգումը նա կատարելու է համաձայն եկեղեցու ունեցած և տպագրված ցուցակների, նա 3 ծխատէր քահանաների ծխականների ստուգումը կատարեց համաձայն 1908 թ. վերջին տպագրված ցուցակների, բայց երբ հասաւ Վարդան քահանայի ծխականների ստուգման, նա կարդաց ոչ թէ 1908 թ. տպագրված ցուցակը, այլ մի ձեռագիր ցուցակ։ Ժողովականներից ոմանց հարցմունքին, թէ այդ ինչ ցուցակ է և ինչու Վարդան քահանայի ծխականների ստուգումը չէ կատարվում միւսների նման 1908 թ. տպագրված ցուցակով, Եփրեմ վարդապետ պատասխանեց, որ այս նոր ձեռագիր ցուցակը Վարդան քահանան կազմել է տպագրված ցուցակի հիման վրա մի քանի փոփոխութիւններով հանդերձ և ներկայացրել է առաջնորդին, որը և յանձնել է իրան։ Սակայն, որովհետև այդ նոր ցուցակը չէր կրում առաջնորդի վաւերացման ստորագրութիւնը և կնիքը և թէև այդ նոր ցուցակը պարունակում էր դարձեալ 174 ծխականների անուն, ինչպէս տպագրվածի թիւն էր, բայց նա կրում էր բաւական մեծ թւով և այնպիսի անուններ, որոնք չը կային 1908 թ. տպագրված ցուցակի մէջ, հետեւաբար նոր մտցված ծխականները չէին համապատասխանում ընտրական կանոնների («Ժամանակաւոր կանոնների» կամ «Հրահանգի») պահանջներին, այն է՝ նրանց 2 տարի ծխական և 25 տարեկան լինելու հանգամանքը չէր ստուգված ոչ ոքի կողմից, ուստի մի քանի ծխականներ հարց յարուցին, թէ կարելի՞ է արդեօք և իրաւացի՞ է ղեկավարվել այդ ցուցակով։ Այդ հարցի իրաւացիութիւնը եկաւ ապացուցանելու և այն հանգամանքը, որ մի տղայ, որը դէմքից նայելով հազիւ կարող էր լինել 18—20 տարեկան, յայտարարեց, թէ 28 տարեկան է, մինչ պարզ էր, որ նա անչափահաս է. և Եփրեմ վարդապետ ստիպվեց ազդարարել Վարդան քահանային, որ նա կենթարկվի պատասխանատուութեան, եթէ չը ներկայացնի այդ տղայի մետրիքականը։ Սակայն Եփրեմ վարդապետը յայտարարեց, որ չէ կարող այդ հարցը քննութեան ենթարկել և քանի որ առաջնորդն է տուել իրան այդ ցուցակը, ուստի նա պարտաւոր է ղեկավարվել այդ ցուցակով, թէև չը գիտէ՝ թէ ինչ հիման վրա է կազմված այդ ցուցակը և որքան վաւերական է նա։ Առարկողները, լսելով այդ յայտարարութիւնը, խնդրեցին մտցնել իրանց ասածները արձանագրութեան մէջ։ Եւ այն հարցերը, թէ ով է ստուգել Վարդան քահանայի ցուցակի իսկականութիւնը, ինչպէս է պատահել, որ 2 տարի առաջ կազմված ցուցակի մէջ չը կան բաւական մեծ թւով անուններ, որոնք այժմ մտցված են նոր ցուցակի մէջ, այդ մտցրվածները ունե՞ն իրաւունք մասնակցելու ժողովին, վաւերացրե՞լ է արդեօք առաջնորդը այդ նոր ցուցակը — այդ ամենը մնացին անորոշ։ Պարզ էր, որ Վարդան քահանայի կողմից կատարվել էր մի նոր կեղծիք և խարդախութիւն. բայց հասկացե՞լ էր առաջնորդը այդ խարդախութիւնը և ինչ հիման վրա թոյլ էր տուել, որ Վարդան քահանայի ծխականների ստուգումը կատարվի նոր, ձեռագիր ցուցակով և ոչ ընդհանուր, տպագիր ցուցակով, այդ՝ շատերի համար մնաց կարօտ բացատրութեան։

Բայց այդ նոր և խարդախեալ ցուցակը, կազմված տէր-Վարդանի ձեռքով, վճռական ազդեցութիւն ունեցաւ ընտրութիւնների վրա։ Ազդեցութիւն ունեցան և երկու ուրիշ հանգամանքներ։ Ծխականների մէջ կային և անգրագէտներ (մեծ մասամբ տէր-Վարդան քահանայի ծխականները). նրանց տեղ՝ անունը և ազգանունը թերթի վրա ստորագրում էր Մատթէոս վարդապետը, որ նոյնպէս ներկայ էր ժողովին։ Եփրեմ վարդապետ յայտարարեց, որ ընտրութեան ժամանակ անգրագէտները պէտք է դիմեն կամ իրան կամ Մատթէոս վարդապետին և գրել տան իրանց ընտրելիների անունները, սակայն ընտրութեան ժամանակ, բոլոր այդ անգրագէտները ներկայացրին արդէն գրված թերթիկներ, որ նրանց համար գրում էին շրջանակից դուրս գտնվող ոչ-ծխականները։

Բացի դրանից՝ երբ քարտուղարը կարդում էր ծխականների անունները, որ գան թերթիկներ ստանան, ոչ-ծխականների միջից դուրս էր գալիս մինը և գալիս կանգնում վարդապետի առաջ թէ՝ ես եմ. և միայն Վարդան քահանան էր, որ վկայում էր, թէ այո, նկածը նա է, որի անունը կարդում են, մինչ շատ հին ծխականներ զարմացած յայտնում էին, թէ այդ մարդկանց առաջին անգամն են տեսնում։ Այդպիսի կասկածելի դէպքեր չէին կարող տեղի ունենալ, եթէ ոչ-ծխականները բոլորովին հեռացված լինէին ժողովից։

Վերջապէս ստուգութիւնը կատարվելուց յետոյ, Եփրեմ վարդապետ առաջարկեց ընտրել նախագահ։ Ժողովի խնդրանօք ինքը ստանձնեց նախագահի պաշտօնը և երբ ձեռնարկեց պատուիրակների ընտրութեան, ժողովականներից ոմանք պահանջեցին բացատրել, թէ ինչ հիման վրա է առաջնորդը անվաւեր համարել մայիսի 30-ի ժողովը։ Նախագահը կարդաց առաջնորդի պաշտօնական գրութիւնը։ Թէ այդ գրութեան և թէ նրա դէմ եղած առարկութիւնների մասին կը խօսենք յաջորդ անգամ, առ այժմ պէտք է յայտնենք, որ պատուիրակների համար ընտրելիներ առաջարկվեցին Մարկոս Դոլուխանեան, Յովհաննէս Ալիխանեան, բժշկապետ Ալ. Բաբայեան, Հ. Առաքելեան, Ռ. Յովհաննիսեան, Ն. Տէր-Ղևոնդեան, բժ. Լ. Քալանթարեան, Գ. Կաֆեան, Յ. Թումանեան, Եղիշէ Իսահակեան։ Մի քանիսների հրաժարումից յետոյ (Մ. Դոլուխանեան, բժշկ. Ա. Բաբայեան և այլք), թերթիկներով գաղտնի քուէարկութիւն կատարվեց, որի արդիւնքն այն եղաւ, որ պատուիրակներ ընտրվեցին Ռուբէն Յովհաննիսեան և Ն. Տէր-Ղևոնդեան։

Ժողովը փակվեց ժամը 4-ին։

ԽՈԼԵՐԱ

19 և 20 յունիսի

Նիկոլայեվ.—Խերսոնի գաւառում մինչև այսօր 34 գիւղերում հիւանդացել են խոլերայով 94, մեռել 114, առողջացել 52։

Տամբով.—Յունիսի 13-ին խոլերայով հիւանդացել են Ուսմանի գաւառում 3 հոգի, Բօրիսօգլեբսկում 3, Կօզլօվսկի գաւառում 8, մեռել են 3-ը։

Չերնիգօվ. — Քաղաքում խոլերայով հիւանդացել են 2 հոգի։

Նովօչերկասկ. — Երկու օրվայ ընթացքում խոլերայով հիւանդացել են 4 հոգի, մեռել 2-ը։ Շրջաններում հիւանդացել են 154, մեռել 66։

Տագանրօգ.—Հիւանդացել են խոլերայով 12 հոգի։

Պետերբուրգ.—Խոլերային հիւանդութեան մասին հաղորդում են Չերնիգօվի նահանգից. հիւանդացել են 65, մեռել 24։ Պաւլօգրադում հիւանդացել է 1, մեռել 7։ Կիեվում հիւանդացել են 139, մեռել 73։ Կիեվի նահանգում հիւանդացել են 93, մեռել 24։ Ռօստօվի քաղաքապետութեան մէջ հիւանդացել են 411, մեռել 171։

Ռօստօվ-Դօնի վրա. — Քաղաքային դումայի նիստում պրօֆեսօր Զաբոլօտնին խոլերայի արտասովոր զարգացումը Ռօստովի մէջ վերագրեց կապալով տրված ջրանցքի վատ շինութեան։ Միաձայն որոշված է նախ դիմումն անել դատարանին և Բարձրագոյն անունով կապալապայմանը բեկանելու համար, և ապա ձեռնարկել քաղաքային ջրանցքի կառուցման։ Քաղաքապետը հեռագրով ներկայացրեց ներքին գործերի մինիստրութեանը Ռօստօվի դումայի ամենահպատակ խնդիրը կապալաչէն ջրանցքը ստիպողական կերպով քաղաքին յանձնելու մասին։

Պետերբուրգ.—Մայրաքաղաքում երեւան է հանված էլի մի նոր, հաշւով ութերորդ, խոլերայով հիւանդանալու դէպք։

Եկատերինօդար. — Մի շաբաթվայ ընթացքում ամբողջ շրջանում խոլերայով հիւանդացել են 396, առողջացել 59, իսկ մեռել 222 հոգի։ Եկատերինօդարի մէջ հիւանդացել ու մեռել են 3 հոգի։

Նովօչերկասկ.—Մի շաբաթվայ ընթացքում ամբողջ Նովօչերկասկի շրջանում խոլերայով հիւանդացել են 614 հոգի, մեռել են 249, առողջացել՝ 207 և կան դեռ ևս հիւանդներ՝ 400 հոգի։ (Հ. Գ.)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

✦ Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը պահանջել է բաւականաչափ հակախոլերային շիչուկ՝ պատուաստումներ անելու համար։ Շիչուկը ստացվելուն պէս քաղաքային հիւանդանոցներում և բուժարաններում կը սկսվեն պատուաստումները։

✦ Յունիսի 19-ին քաղաքային վարչութեան մէջ տեղի ունեցաւ նոր սպանդանոցի շինութեան համար 5 միլիոն աղիւս մատակարարելու աճուրդը։ Ամենաէժան առաջարկը արել է Հախվերդով։ Նա խոստացել է մատակարարել 1000 աղիւսը 11 ր. 60 կոպէկով՝ այն պայմանով միայն, որ իրան թոյլատրվի քաղաքային հողի վրա Նաւթլուղում 3 տարի ժամանակով առանց վճարի շինել աղիւսի գործարան և օգտվել այնուհետև նոյն հողից 6 տարի՝ վճարելով քառակ. սաժէնի համար տարեկան 5 կոպէկ։ Քաղաքի սպանդանոցի համար անհրաժեշտ 5 միլիոն աղիւսը հասցնելուց յետոյ Հախվերդովը իրաւունք է վերապահում իրան վաճառել աղիւս նաև ուրիշ անձանց։

✦ Յունիսի 20-ին, գիշերվայ ժամը 3-ին, Խլէբնայա կոչվող հրապարակի վրա, իր սեփական տանը, № 1 բնակարանի մէջ, վիրաւորված է Թիֆլիսի քաղ. վարչութեան գործավար Յովհաննէս Յովսէփեան Սահաթսազեանը։ Նրան հասցված է 3 վէրք խէնչալով՝ մէկը ձեռքին, երկուսը մէջքին։ Վիրաւորման դէպքը, Սահաթսազեանի կնոջ Նունէի ասելով, տեղի է ունեցել հետեւեալ հանգամանքներում. չարագործները, թւով 4 հոգի, ներս մտան բնակարան բաց մուտքից և նախ յարձակվեցին իր վրա ու սկսեցին խեղդել իրան, բայց երբ հասկացրեց նրանց, որ ինքը փող չունի, այն ժամանակ, թողնելով իրան, մտան հետեւեալ սենեակը, որտեղ քնած էր իր ամուսինը, և սկսեցին հարուածել նրան խէնչալով։ Նա ինքը շտապեց օգնութեան գալ իր ամուսնուն և բարձրացրեց աղմուկ, որից յետոյ չարագործները դուրս փախան պատշգամբ և պատի վրա[...]ց ներքև թռչելով դէպի փողոց՝ անյայտացան։ Իսկոյն եսթ դէպքի տեղն եկան 4-րդ քաղաքամասի պրիստաւը ոստիկաններով և խուզարկու բաժանմունքի կառավարիչը իր պաշտօնեաներով ու, շրջապատելով դէպքի վայրը, սկսեցին մանրազննին խուզարկութիւն կատարել, որի ժամանակ պատշգամբի վրա բնակարանի մուտքի մօտ սանդուղքի վրայից գտնված են. մի զոյգ մաշիկ, վիրաւորվածի ննջարանում գաշոյնի պատեանը, իսկ նկուղում՝ պատշգամբի տակ՝ արիւնոտ գաշոյնը առանց պատեանի։ Ապա՝ նկուղի խուզարկութեան ժամանակ, մի մութ անկիւնում գտնվեց անյայտ մի մարդ, որ և ձերբակալվեց։ Ձերբակալվածն անուանեց իրան Երևանի նահանգի Նոր-Բայազէտի գաւառի Գագ գիւղի բնակիչ Սուքիաս Բասեղեան Բաբելեանց, 27 տարեկան, անորոշ զբաղմունքի. Նա յայտնեց, որ մենակ ինքն է վիրաւորել Սահաթսազեանին և եսոր ոչ ոք չէ եղել։ Չարագործը Նունէ Սահաթսազեանից կաշառք ստանալով վիրաւորել է Սահաթսազեանին՝ կամենալով սպանել նրան։ Նունէն չարագործին խոստացել էր վճարել՝ սպանութեան համար՝ 550 ր. և, որպէս ապահովութիւն, տուել էր չարագործի անունով մի մուրհակ, որն այժմ գտնվում է Թիֆլիսի քաղաքացի օր. Եղիսաբէթ Շահինեանի մօտ, որ բնակվում է Կաթոլիկեսկի տուպիկում տ. № 3։ Չարագործն այդ մուրհակը պէտք վերցնէր սպանութիւնից յետոյ։ Մուրհակը Շահինեանին յանձնել էր ինքը տիկ. Սահաթսազեանն անձամբ։ Տիկ. Սահաթսազեանը և օր. Շահինեանը նոյնպէս ձերբակալված են։ Տիկ. Սահաթսազեանը, երկար յամառելուց յետոյ, խոստովանվեց, յայտնելով՝ որ իր ամուսնու սպանութեան գործը. կազմակերպել է ինքը՝ խանդից գրգռված։ Այդ նպատակով՝ ինքը կաշառել է Բաբելեանին 550 րուբլով։ Օր. Շահինեանի մօտ խուզարկութիւն կատարելիս գտնված է վերոյիշեալ մուրհակը, որ գրված է տ. Սահաթսազեանի ձեռքով՝ այս տարվայ յունվարի 1-ից։ Մուրհակի միւս երեսի վրա մակագրված է, որ ի հաշիւ այդ մուրհակի վճարված է 65 ր.։ Բացի դրանից՝ օր. Շահինեանի մօտ գտնված է զմռսած կնքած մի ծրար, որի մէջ կային 13 նամակ և 3 լուսանկար. այդ նկարները ներկայացնում էին աղմինիստրատիվ կարգով Տաշկենտ քաղաքն աքսորված Զաքար Զալինեանին։ Նամակները գրված են Զալինեանի ձեռքով, տ. Նունէ Սահաթսազեանին ուղղված, և կրում են սիրային բնոյթ։

✦ Վերստին սկսեց լոյս տեսնել Ս. Թառայեանի խմբագրութեամբ «Ընկեր» շաբաթաթերթը։ Առ այժմ ստացված է № 1 համարը։

✦ Յունիսի 18-ին Հաւլաբարի հասարակական կլուբի արտակարգ ընդհանուր ժողովում տարաձայնութիւն է ծագել անդամների մէջ կլուբի համար բնակարան վարձելու հարցում։ Կլուբի ներկայ վարչութիւնը և նրա հետ միասին ժողովականների մեծ մասը նպատակայարմար են գտել Վարդանեանի տունը, իսկ փոքրամասնութիւնը՝ Խոլզովի տունը։ Փոքրամասնութիւնը, «Нов. Рѣчь»-ի ասելով, դժգոհ մնալով հարցի լուծումից՝ դէմօնստրատիվ կերպով հեռացել է անդամութիւնից և հիմնում է նոր կլուբ Խոլզովի տանը։ Վերջինիս համար նոր կանոնադրութիւն է ներկայացվելու շուտով նահանգապետին ի հաստատութիւն։

✦ Մեզ հաղորդում են, որ Ղարաքիլիսայի ամառային դասընթացքներում ներկայումս ուսանում են քսանեօթ ունկնդիրներ, որոնք եկել են մեր երկրի զանազան մասերից։ Նրանց մէջ կան ուսուցիչներ և մասնաւոր անհատներ։ Սկսած յուլիսի 16-ից կանոնաւոր պատրաստվում են կաթնային արդիւնքներ և կարդացվում են դասախօսութիւններ։ Ունկնդիրների ընդունելութիւնը շարունակվում է։

✦ Մեզ հաղորդում են, որ այս տարի բաւական զգալի պահանջ է նկատվում սերզատ մեքենաների վերաբերութեամբ։ Նրան ձեռք են բերում ռուսներ, հայեր, վրացիներ և թուրքեր։

✦ Յունիսի 17-ից Թիֆլիսում երկրագործութեան և պետական կալուածների վարչութեան շէնքի մէջ սկսել է իր պարապմունքները Թիֆլիսի նահանգի և Զաքաթալայի շրջանի անտառապետների համագումարը վերոյիշեալ վարչութեան կառավարիչ Գ. Ի. Զելենինի նախագահութեամբ։ Ներկայ է համագումարին երկրագործութեան մինիստրութեան կովկասեան ներկայացուցիչ Պ. Պ. Արխիպովը։ Նիստը բացվելուն պէս համագումարը առաջին հերթում քննութեան նիւթ դարձրեց գիւղացիներին անտառային նիւթեր յատկացնելու խնդիրը։ Այդ առիթով որոշվել է, փոխանակ ձրի փայտ բաց թողնելու, այն գիւղացիներին, որոնք այդպիսին վայելել են մինչև այսօր, յատկացնել անտառային նիւթեր՝ ամեն մի խորանարդ (кубическій) սաժէն ձրի բաց թողնվող փայտի փոխարէնը երկուական դեսեատին անտառ։ Արքունական անտառներում գիւղացիների անասունները արածացնելու հարցի առիթով, համագումարը եկել է այն եզրակացութեան, որ դա աննարին է վերացնել, բայց և այնպէս անհրաժեշտ է համարել այդպիսի արօտների համար սահմանել ընդհանուր վճար։

✦ Յունիսի 18-ին 3-րդ քաղաքամասի պրիստաւ Դուշինսկին և բժիշկ Քալանթարեանը միասին դիտել են միևնոյն քաղաքամասում գտնվող կօնդիտերսկիներն ու հացատները։ Շատ տեղերում առողջապահական կանոնները խախտելու պատճառով կազմված են արձանագրութիւններ։

✦ Թիֆլիսի աղջկանց 4-րդ գիմնազիայի դասընթացը այս տարի աւարտել են 39 հոգի, որոնցից 14-ը հայուհիներ են։ Աւարտել են ոսկէ մէդալով՝ Կարիբօվա Թէօդօրա, Կօզլօվսկայա Օլգա, Մանդինեան Արուսեակ, Փարսադանեան Շողակաթ, Ստրախօվա Մարիա և արծաթէ մէդալով՝ Զարգարեանց Աստղիկ, Կօնիէվա Թամարա, Նազվալօվա Ելէնա։ Աւարտել են 8-րդ դասարանը տնային դաստիարակչուհու պաշտօնով Սարգսեանց Թեկլա և Եակօվլեվա Վէրա։ Տնային վարժուհու կոչում են ստացել 20 հոգի, որոնց թւում Բէժանեանց Աշխէն, Իսակօվա Մարիա, Միրիմանեան Աստղիկ, Տումանօվա Վարվարա, Խասաթեան Մարիամ, Շարբաբչէվա Սօֆիա և այլն։

✦ Մոտիկ ժամանակներս Սղնախի գաւառն է ուղարկվում ֆիլօքսէրային մի խումբ Ալազանի հովտում գտնվող այգիները դիտելու նպատակով։

✦ Թիֆլիսի պետական բանկի գրասենեակը սոյն տարվայ մայիսի 2-ից մինչև յունիսի 1-ը, ի հաշիւ ապագայ կովկասեան բարձրագոյն դպրոցի, ստացել է 229 րուբլի 88 կոպ., ապա ուրեմն նախկին գումարների հետ միասին կազմում է 26,980 ր. 6 կ.։

✦ Թիֆլիս է եկել Բագուի ջրանցքը կառուցանող ինժեներ Լինդլէյը և յունիսի 19-ին ներկայացել է Փոխարքայի քաղաքացիական մասի օգնական սենատոր Է. Ա. Վատացիին։

✦ Զուբալօվի անուան ժողովրդական տան սրահում յունիսի 20-ին տ. Վարվարա Խէրխէուլիձէն վրացերէն լեզուով կարդաց մի դասախօսութիւն «հասարակաց տները» վերացնելու մասին։

✦ Տեղական իշխանութեան կարգադրութեամբ փակված է Թիֆլիսում վրացերէն լեզուով հրատարակվող ամենօրեայ «Ձվէնի Գազէտի» լրագիրը, որը $2^1/_2$ ամիս է, ինչ լոյս էր տեսնում Ջօսիմ Տկէշէլաշվիլիի խմբագրութեամբ։

✦ «Нов. Рѣчь» լրագրի խմբագիր Բէբրիէվը և հրատարակիչ Գոտուան քրէական պատասխանատուութեան են ենթարկվում քաղաքային իւրիսկօնսուլտի օգնական Գ. Զ. Բանանովի կողմից յիշեալ լրագրի յունիսի 16-ի № 133-ի «Муниципальн. Замѣтки» յօդուածի մէջ արված ամբաստանութիւնների համար։

✦ Նոր-Բայազէտի լեռային շրջանից գրում են մեզ հետեւեալը յունիսի 10-ից. «Այս երեք գիշեր է 5° R ցուրտ է և տեղ-տեղ ցուրտը խփել է. կանաչը սկսել է սեւանալ։ Աւելորդ չեմ համարում գրել ձեզ, որ այստեղ կաթը պակաս է. օրական միջին թւով կրթվում է 8 ֆ., բայց իւղը լաւ է։ Կաթի պակասութիւնը կարելի է վերագրել ցրտերին»։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մօտ ժամանակներս երեւան է հանված հետեւեալ շանտաժը. Թիֆլիսի քաղաքացի Մարիա Անտօնօվնա Սուքիասեանը, Ջուլֆայում եղած ժամանակ, իր անունով փոխադրել է պօստով Թիֆլիս 400 րուբլի «ցպահանջ», երկիւղ կրելով որ մի գուցէ ճանապարհին կողոպտվի։ Թիֆլիս գալուց յետոյ երբ գնում է պօստատուն իր փոխադրած գումարն ստանալու, տեղեկանում է, որ գումարը արդէն յանձնված է Մարիամ Սուքիասօվային։ Որովհետև առաջներում իր անունով ստացված 25 րուբլի մի գումար էլ միևնոյն Մարիամ Սուքիասօվան փորձ է արել ստանալու, ուստի տուժողը կասկած է յայտնել ոստիկանութեանը նրա նկատմամբ։ Կատարված քննութիւնը պարզել է, որ Մարիա Արտեմիէվնա Սուքիասեանը, որ ապրում է ս.-Կարապետսկայա փ. № 9 տանը, յունիսի 12-ին գնալով 8-րդ քաղաքամասի ոստիկանատունը ներկայացրել է պօստային պաշտօնական թուղթը իր անունով Ջուլֆայից ուղարկված 400 րուբլու՝ խնդրելով ծննդականի հիման վրա վաւերացնել։ Ի նկատի առնելով գումարի խոշորութիւնը և այն՝ որ պրիստաւը չէր ճանաչում խնդրողին, նրան առաջարկվեց մտնել յաջորդ օրը։ Բայց նա գնաց և այլ եւս չը վերադարձաւ։ Պարզվում է, որ նա դրամական կոչնաթերթը վաւերացնել է տուել նօտարի մօտ, ապա գնացել ստացել։ Սկզբում յանցագործը յայտնել է, որ այդ գումարը նա ստացել է Ջուլֆայից իր նշանած Սագըրօվից ու ծախսել, բայց յետոյ փոխել է իր առաջին ցուցմունքը և վերադարձրել է 400 ր. խակական տիրոջը։ Քննութիւնը շարունակվում է։

ԲԱԳՈՒԻ ԼՈՒՐԵՐ

✦ Ս. Կուկունեանի «Վերջին օրերը Սախալինում» աշխատութիւնը, որի վրա արգելք էր դրել ոստիկանութիւնը, ներկայումս Թիֆլիսի ցենզուրային կոմիտէի կողմից արգելքը վերացված է այն պայմանով, որ գրքի առաջաբանը, Կ. Ա. Խատիսեանի գրած, դուրս հանվի։

✦ Մինչև օրս քաղաքային վարչութեան դպրոցական բաժանմունքը ստացել է 380 խնդիրներ ծնողներից, որոնք ցանկանում են իրանց զաւակներին տեղաւորել քաղաքային տարրական դպրոցներում։ Շատերի խնդիրքները ստիպված են չընդունել, ի նկատի առնելով որ նրանց զաւակները 8 տարեկանից պակաս են։

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Արքունական թատրոնում

Շաբաթ, յունիսի 19-ին, Արքունական թատրոնում ներկայացվեց «Ըմբիշներ» (Гладіаторы) պիէսը, հեղինակութիւն Բրէշկօ-Բրէշկօվսկիի։

Դա պատկերների կամ տեսարանների մի շարք է, առանց մեծ կապի, առանց որևէ դրամատիկական տարրի։ Նրա նպատակն է՝ ներկայացնել ըմբիշների կեանքից բնորոշ գծեր և այդպիսով կենտրօնացնել հանդիսականների ուշադրութիւնը ժամանակակից մի մօդային զուարճալիքի արտաքին և ներքին հանգամանքների վրա։

Պիէսում դուրս են բերված ազնիւ ըմբիշների երկու տիպեր՝ Լեմբերման (Սմիրնօվ) և Լօյկօ (Զուբօվ), որոնք նայում են իրանց արհեստի վրա որոշ գաղափարական տեսակէտով, իսկ միւսները, որոնց մէջ մանաւանդ Տամիօ (Պուգիադա) ըմբիշը միայն շահադիտական նպատակ ունի և իրան ծախում է աջողութեան համար։ Կանացի դերերից աչքի էր ընկնում Զարուասկայա։

Կիրակի, յունիսի 20-ին, դրամատիկական խումբը տուեց իր վերջին ներկայացումը և աւարտեց սեզօնը։

Վերջին ներկայացման համար խումբը տուեց հաւաքական մի ներկայացում՝ մի գործողութիւն «Մադամ Սանժէն» պիէսից, միւսները «Հենրիխ Նավարացի» և «Պատիժ» պիէսներից։

Կրուջինինի և Մարտովի խմբի անդամները ընդհանրապէս լաւ տարան իրանց գործը։ Նրանք կարողանում էին հետաքրքրութիւն առեղծել բեմի շուրջը և շատ անգամ կարողացան լցնել հանդիսականներով թատրօնական դահլիճը, որը անցեալներում ամառվայ այսպիսի տաք օրերին չէ արժանացել նմանօրինակ ուշադրութեան։

Սիրող

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Թիֆլիս, 19 յունիսի

[illegible]

Նախկին ամսագրական Գ. Բաղընդեան
Քաղաքացի Гриневский

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

Թաւրիզ, 12 յունիսի

[illegible] ները տեղի ունեցան ըստ սովորութեան: Հետաքրքրական էր Լիլաւա Թաղի Հայկազեան-Թամարեան ուսումնարանինը, որը տեղի ունեցաւ մի շաբաթ առաջ: Սան ու սանուհիների կողմից արտասանվեցին ոտանաւորներ, երգվեցին խմբական երգեր՝ աւելի աջողակ քան թէ Արամեան-Աննայեան ուսումնարանի խմբերգերը: Իսկ Բերդաթաղի ուսումնարանի հայերէն արտասանութիւնները շատ աւելի յստակ և աջող էին Լիլաւայի աշակերտներից: Կար նաև նուագածութիւն՝ որ նուագում էր Լիլաւայի աշակերտների խումբը: Հանդէսի հետաքրքրական մասը դպրոցի տեսուչ Պիոնեանի դըպրոցական և հոգաբարձութեան տնտեսական մասին հաշուետուութիւններն էին: Տեսուչը իր մէկուկէս ժամից աւելի ճառախօսութեամբ, տանջելով ունկնդիր երկսեռ բազմութեան համբերութիւնը, երկար ու բարակ բացատրութիւններով ու թւանշաններով պարզաբանեց, որպէս թէ, դըպրոցի բարոյական մակարդակը: Ճառը բովանդակում էր պիտանի ու անպէտք կէտեր. օրինակ՝ ուզում էր ցոյց տալ, թէ Լիլաւայի ուսումնարանի դասարանները ինչ չափով տեղ ու օդ են պարունակում՝ համեմատած աշակերտների թւին և այլն: Բայց թէ իրօք ինչ անկեղծ աշխատանք է գործ դրվել և ինչ է աշակերտ-աշակերտուհիների կրթական ու բարոյական աստիճանը, դա այնչափ էլ պարզ չեղաւ ունկնդիրների համար: Ժողովրդին շլացնելու անմնայ ջանքեր թափող թայֆայականները չէին խնայել ոչ մի բան՝ փոշի փչելու համար. մինչդեռ ուսումնարանի ուսմանց քանակն ու որակը քաջ յայտնի են նրանց, որոնք մօտից ծանօթ են ուսումնարանի կրթութեան ու դաստիարակութեան տեսակէն և նրա անցեալի ու ներկայի պատմութեանը:

Տեսչից յետոյ բեմ բարձրացաւ հոգաբարձուներից մէկը և կարդաց ուսումնարանի դրամական ողբալի վիճակը, որից երևաց, ինչպէս նախընթաց յօդուածներիցս մէնում անցողակի յիշել էի, որ արդարև պատասխանատու հոգաբարձութիւնը անձեռնմխելի գումարներից մօտ 5000 ր. ծախսել է և իր յաջորդին թողնում է նոյն քանակութեամբ մի գումար (5000) ր., որի տոկոսիքով ու թոշակադրամներով կառավարվելու է յետագային դուզընթացներով 11 դասարան ունեցող և 400-ի չափ աշակերտ-աշակերտուհիներ պահող մի դժբաղդ դըպրոց: Տեսչի և հոգաբարձուի ճառերում յաճախակի մեղադրվում էր «անտարբեր ժողովուրդը», որը չէ հասցնում հարկաւոր օժանդակութիւնը առեծի ախորժակը փակելու համար: Արդեօք ժամանակը չէ՞ հասել, որ ժողովուրդը դուրս գայ ասպարէզ և պատասխանէ ճառախօսներին, թէ ինչո՞ւ էիք երբեք հիմնական դասարան ունեցող դըպրոցի համար 1400 ր. մի soi-disant համալսարանական տեսչի տալիս, նոյն հա-

րոններ, ինչ պատասխան կը տաք ժողովրդին՝ անտեղի սպառելով անձեռնմխելի դրամները և, որ շատ ցաւալին է, մատնելով դպրոցը փակվելու վտանգին:

Ժամանակ է, որ ձայն բարձրացնէ ժողովուրդը, ճանաչէ իր «ընտրեալներին» և մաքրէ հասարակական հաստատութիւնները պարազիտներից: Հայկազուն

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐ. ՀԵՌ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

18 յունիսի

ՍՕՖԻԱ: Ռուսչուկ հասան և հանդիսաւոր ընդունելութիւն գտան ռուս ուսանող էկսկուրսանտները:

ՕԴԷՍՍԱ: Այստեղ եկան Ելիսավէտգրադի և Տիրասպօլի գաւառների մի քանի խումբ գիւղացի էկսկուրսանտները: Նրանք այցելեցին ցուցահանդէսը և ծանօթացան գիւղատնտեսական ու զեմստվային բաժանմունքների հետ:

ՊԵՐՄ: Սկսեց իր պարապմունքները այն յատուկ մասնաժողովը, որ ուղարկված է Ուրալ միջոցներ մշակելու փակվող գործարանների ազգաբնակութեանը ապահովելու համար:

ՄՕԳԻԼԷՎ: Սէննինի գաւառի Պօդմօշշիէ գիւղում հրդեհի ճարակ է դարձել 22 տուն:

ՎԱՐՇԱՎԱ: Վարշավայի գիւղատնտեսական սինդիկատին կից կազմվել է մի խումբ, որը նպատակ ունի սենատոր Նէյդգարտի ուրուագծով կազմակերպել ինտենդանտային մատակարարումների գործը:

ԳՕՄԷԼ: Շարունակվում է աւտօմօբիլների սրարշաւը: Եղանակը բարեյաջող է: Աւտօմօբիլները միջին թւով օրական անցնում են 50 վերստ ժամը: Ճանապարհին դիմաւորում են աղմկալից ցոյցերով: Առաջին կայանը այսօր եղաւ Մօգիլէվի նահանգի Պրիբօրում, ուր մասնակցողներին պատւեց նախաճաշով Բըխօվիի ազնուականութիւնը: Պրիբօրից Գօմէլ գնացին ցերեկվայ ժամը 2-ին: Ճանապարհին աւտօմօբիլիստներին ողջունում են՝ աղ ու հաց մատուցանելով Բէլօրուսօվօ գիւղերը: Ժամը 4-ին առաջին աւտօմօբիլները հասան Գօմէլ: Ճանապարհին նրանք անձրևի ու կարկուտի տակ ընկան: Գօմէլում դիմաւորեց նրանց տեղական իշխանութիւնը: Ի պատիւ եկւորների տրվում է հանդիսաւոր ընթրիք և կազմակերպվում է զբօսանք:

19 յունիսի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: Բարձրագոյն բարեհաճութեամբ մինիստրների խորհրդի նախագահ ներքին գործերի մինիստր ստատս-սեկրետար Ստօլիպինը յունիսի 19-ին առ ժամանակ մեկնեց Պետերբուրգից, պահպանելով իր ձեռքում գործերի ընդհանուր ղեկավարութիւնը:

Ստօլիպինին ուղեկցում է մինիստրութեան մէջ քարտուղարի պաշտօնակատար՝ առանձին յանձնարարութիւնների պաշտօնեայ՝ Եաբլօնսկին:

ԴԵՐԲԵՆՏ: Քիւրայի շրջանի կառավարչին ներկայացաւ՝ հպատակութիւն յայտնելով՝ յայտնի աւազակ Ռամազանը:

ՈՒՖԱ: Փակված գործարանների ազգաբնակութեան ապրուստը ապահովելու համար միջոցներ որոնող մասնաժողովը ցանկալի համարեց յատուկ տնայնագործական բանկի հիմնումը տնայնագործական արհեստների պահպանութեան և կատարելագործութեան, մանաւանդ գիւղատնտեսական գործիքների արտադրութեան համար:

Տեղական կլիմայական պայմաններում երկրագործութիւնը միայն օժանդակ պարապմունք է համարվում: Ցանկալի է համարվում առաւելապէս անասնապահութիւնը: Հողային չափը ամեն մէկ տան համար ընդունված է 15 դեսեատին: Մասնաժողովը ուղևորվում է գործարանները:

ՊԵՏՐՕՎՍԿ (Դաղստան): Այստեղ եկաւ սենատի օբեր-պրօկուրօր Րէյնկէն դատաստանական վերաքննիչ պաշտօնեաներով: Բագուի նահանգական դատարանի նախագահի ու դատախազի ուղեկցութեամբ այցելեց հաշտարար բաժանմունքը, քննիչի առեանը և ապա ուղևորվեց Թէմիր-Խան-Շուրա:

ՎԱՐՇԱՎԱ: Օդագնացային վեցերորդ օրը Թուինք գործեց Ուտօչկինը, մնալով օդում 44 րոպէ 21 վայրկեան: Օդագնաց Տայկը կարողացաւ մնալ 2 րոպէ 2 վայրկեան: Լեհական օդագնաց Սուպվէվսկին Բլերիօյի ապպարատով մնաց 2 րոպէ 30 վայրկեան: Քամին արգելք եղաւ մարդատար թռիչքներին:

20 յունիսի

ՆԻԺՆԻ: Յունիսի 18-ին Արդատօվսկի գաւառում զինված յարձակումն է կատարվել Մակատելեմից Նատաշինի գործարանը գնացող պօստի վրա՝ կողոպտելու նպատակով: Պօստատարը անհետացել է: Ենթադրվում է, որ նա սպանված է: Ձիաներից մէկը գտնված է վիրաւորված, իսկ միւսով անհետացել են կողոպտիչները:

ՕՄԱՆՍԿ: Հինգ վօլօստներում կարկուտն ու մրրիկը ոչնչացրել ու ջնջել են 300 դեսեատին ցանքսեր. պոկված են տանիքներ ու շէնքեր:

ՆԻԺՆԻ: Արդատօվսկի գաւառում պօստը կողոպտող աւազակներին հետապնդել են 18 վերստի վրա: Հրացանաձգութեան ժամանակ նրանցից մէկը սպանվել է, նրա մօտ գտել են յափշտակված 3419 րուբլին: Մնացեալ երկուսին հետապնդում են կալանաւորելու: Պօստատարը սպանված է:

ՕԴԵՍՍԱ: Սօֆիայի համասլաւօնական համագումարին մասնակցելու գնացող սլաւօնական կազմակերպութիւնների, համալսարանների ու քաղաքային հաստատութիւնների ներկայացուցիչները, ազգայնականների ֆրակցիայի Դումայի անդամները, թւով 100 հոգի, այստեղ հասան. նրանց մէջ կան 10 կանայք: Եկողներին դիմաւորեցին Դումայի անդամ Չիժեցկին, տեղական սլաւօնական ընկերութիւնների ու բուլղարական գաղութի ներկայացուցիչները:

ՍՕՖԻԱ: Այստեղ հասան Սօֆիայի համագումարին մասնակցելու՝ ժուռնալիստների և բժիշկների մի խումբ: Հիւրերին դիմաւորեցին սահմանագլխին—Ցարիբրօդում, իսկ յետոյ Սօֆիայում՝ ժուռնալիստների պատգամաւորութիւնը: Դիմաւորելիս արտասանվել են ճառեր: Քաղաքը զարդարված է սլաւօնական այլևայլ պետութիւնների դրօշակներով: Վաղը սպասվում են Ռուսաստանից, Սերբիայից և Աւստրիայից համագումարին մասնակցելու համար եկող հիւրերը:

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Յ. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
Հիմնված 1880 թ.
(Կուկիա, Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ)
Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութեան և վեներական (սիֆիլիս) հ.:
Կ. Մ. ՁԻԿՕՎԱՆԻ—$9^1/_2$—11 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային:
Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆ—10—11 ժ. մանկաբարձութեան, կանանց և երեխայոց հ.:
Ն. Տ. ՄՈՒԼԻՆ—10—12 ժ. ականջի, կոկորդի և քթի հիւ.:
Մ. Գ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ—11—12 ժ. մորթու, վեներակ., վիրաբուժութեան և միզասեռ. հ.
Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆՕՎ—12—1 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ. և ծաղկահատ.:
ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ Պ. Ս. ԶԻԼԲԵՐՇԱՑ—$12^1/_2$—$1^1/_2$ ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.:
Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—$1^1/_2$ ժ. ներքին և երեխայոց հիւ.:
Բ. Գ. ԱՂԱՍԱՐԵԱՆ—$1^1/_2$—2 ժ. ներքին և երեխայոց հ.

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ՝

ԿԻՆ ԲԺԻՇԿ Պ. Ս. ԶԻԼԲԵՐՇԱՑ—6—$6^1/_2$ ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.:
Ի. Ֆ. ՄԱՐՑԻՇԵՎՍԿԻ—6—7 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ. և ծաղկահատ.:
Վճարը 50 կ.: Չքաւորները ձրի: Համախորհրդի (կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին:
Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան
103. 0—65

ԲԺԻՇԿ
Գ. Յ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ
Ներքին և վիրաբուժական (խիրուրգ.) հիւանդութիւններ.
Ընդունելութիւնը (առաւօտեան ժ. 11—1. / երեկոյեան ժ. 5—7.
Սրաս-Աբադսկայա, տուն Միրիմանօվի:
(Ե. Հ. Կ.) 725. 100—5

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Տ. ԳԷՈՐԳԲԷԳԵԱՆ
Աչքի հիւանդութիւններ
Ընդունելութիւնը ամեն օր
Առաւօտեան ժամը 10—1
Երեկոյեան ժամը 5—7
Վելիամինօվսկայա փող № 8
(Օ. Մ.) 564. 100—14

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՄԱՐ
ՀԱՐԿԱՒՈՐ Է
ՄԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆ
7—8 ՍԵՆԵԱԿՈՎ
II, III և IV թաղամասերում
Սենեակները պէտք է լինեն չոր և լոյս. բնակարանը պիտի ունենայ յարմար բակ և ջուր:
Դիմել Յ. Մելիք Բախտամեանին՝ Пушкинская № 3. կամ Գ. Վարդանեանին՝ Ванкскій пер. № 7.
(Ե. Ու.) 755. 3—1

Երևանի եկեղեցական-ծխական օրիորդաց միդասեան և տղայոց երկդասեան դպրոցների համար
ՀԱՐԿԱՒՈՐ Է
ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ և ԵՐԵՔ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ
Ուսուցչին կը տրվի տարեկան 400 րուբլի զուտ ռոճիկ. իսկ ուսուցչուհիներին 300-ական րուբլի, բացի ռոճիկից վերջիններիս բոլորին կը տրվի մի սենեակ: Ստանձնող ուսուցիչ-ուսուցչուհիները կունենան շաբաթական 25—26 դաս և հերթապահ վերակացութեան պաշտօն: Ցանկացողները թող անյապաղ դիմեն հետևեալ հասցէով Черезъ К.нову. въ м. Эдиссію, Попечительству Армянскихъ училищъ.
(Օ. Մ.) 757. 3—1

ՊԱՏԱՆԻ
ԳՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ
Բ. ԳՐՔԻՆ մասնակցել ցանկացող պատանի-երիտասարդները իրանց աշխատութիւնները պիտի ուղարկեն մինչև օգոստոսի 15-ը հետևեալ հասցէով՝ Тифлисъ, Вахтанговск я ул. № 14, Мисаку Эприкянцу.
Վաճառվում է Ա. գիրքը, գինը՝ 15 կոպ.
(22, յ. 4.) 760. 2—1

Երևանի ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ բարձր դասարանների համար հարկաւոր է
Մի լեզուագէտ-մասնագէտ
ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ռուսաց լեզուի, ռուսաց գրականութեան և ռուսաց պատմութեան համար շաբաթական 24 դասով և 70 ր. դասագնով: Ցանկացողները իրանց խնդրագրերի հետ պէտք է ներկայացնեն ուսման իսկական վկայագրերը կամ նրանց վաւերացված պատճէնները: Խնդրագրերը պէտք է ուղղել Երևան՝ Հոգաբարձութեան հասցէով:
(Ե. Ու.) 756. 3—1

Լոյս տեսաւ
ՅՈՎՀ. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ
ՈՒՂՏՆ ու ԷՇԸ
Հրատարակութիւն «ԾԻԱԾԱՆԻ» № 3. առասպել՝ 8 գունաւոր պատկերներով, 12 մեծադիր էջ. մանկակ. և ժողովրդ. ընթերցանութեան համար: Նկարազարդեց Ս. Յովհաննիսեան:
ԳԻՆՆ Է 25 ԿՈՊ.
Դիմել Բագուի և Թիֆլիսի գրավաճառներին:
(Ե. Հ. Կ.) 748. 5—2

ՎԱՐԱԳԱՅ ՅՕԲԵԼԵԱՆԻ ԱՌԻԹՈՎ
Հայոց Խրիմեան Հայրիկի
Օշականի պարտէզում գեղտնի ֆօտօ-գրաւիւր ընտիր պատկերը հատը 1 ր. 50 կ.-ի փոխարէն մեկ ռուբլի մինչև յուլիսի 1-ը, այնուհետև դարձեալ 1 ր. 50 կ.:
Ցանկալի է, որ այս պատկերը տարածվի և Թիւրքահայաստանում:
Նպատակայարմար նուէր Յօբելեար Վարագայ ժողովրդին:
120 ՀԱՏԸ 100 ՌՈՒԲԼԻ
Դիմել՝ ТИФЛИСЪ. БЮРО ПЕЧАТИ. Мадатовская, 5
(Կ. Ե. Ու.) 698. 10—7

«ՄՇԱԿԻ» ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԸ
վաճառվում են
1) «Հայոց եկեղեցու վերանորոգութեան խնդիրը», Երուանդ վ. Տէր-Մինասեանցի գինը 25 կ.
2) «Մի հնչիւնին մի գիր» (վեվագրութիւն), Ստ. Մալխասեանցի գինը 20 կ.
3) «Ընկերվարութիւն և հայ ընկերվարականներ», Մուշեղ եպ.-ի, գինը 30 կ.
Օտար քաղաքներից դիմողները իւրաքանչիւր գրքին 7 կ. աւելի են վճարում, որպէս ճանապարհածախս: Գրքերի գինը կարելի է վճարել և պօստային մարկաներով:
(Օ. Մ.) 704. 10—7

(Ե. Ու.) (М. 187592) 687. 10—5

Մամուլի տակ է և շուտով լոյս կը տեսնի
ԲԻՒԶԱՆԴ ԹՕՓՈՍԵԱՆԻ
«ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԴԻՏՈՂԱԿԱՆ ՈՒՍՄԱՆ ու ՀԱՅՐԵՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՆԱԽԱԳԻԾԸ»
(Ծխական դասարանի ուսուցիչների համար)
Դիմել Շուշի—Պօղոս Զաքարեանցին կամ Բագրատ Տէր-Սահակեանցին:
(Հ. Կ.) 739. 3—2

„ԳՈՒՏՏԵՆԲԵՐԳ“
Գրախանութում վաճառվում է.
Աւետարան ծառս ու Տօէր իւրաքանչիւր աւուրց ի բոլոր տարւոյն ըստ Եորդ սօնացուցին: Գիրքը կազմված է և արժէ պօստի ծախքով 3 րուբլի: Սակաւաթիւ օրինակներ են մնացել:
740. 3—3

ԿՈՐՉՆՆ ՈՍԿԻ ԺԱՄԱՑՈՅՆԵՐԸ. ԷԺԱՆ ԱՆԿԱՐԵԼԻ Է.

Ցոյցարդ. համար նոր ձևի ժամաց. ֆրանս. իսկական ոսկուց, բաց. շքեղ գրաւիւրով «Prima Roskop» մարկայով. այդ ժամաց. մասնագէտը նոյնիսկ չէ կարող զանազանել 56 յարգի իսկական ոսկէ ժամացոյցից: Բացի շքեղ լինելուց՝ «Prima Roskop» ժամացոյց շվէյցար. ամենալաւ շինուածքով է, ժընէվեան յայտնի ֆաբրիկայի գործ: Լարումը կութից՝ 40 ժ. մի անգամ—«Remontoir». մինչև րոպէները ուղղված ընթացքով, 6 տ. գրաւոր երաշխաւորութեամբ: Գինը առաջ 12 ր. էր, այժմ միայն 2 ր. 90 կ., 2 հատը 5 ր. 40 կ.: Այդ ձևի խուլ ժամաց.—4 րուբ.: Մեր ֆիրմայի արտադրութիւնները տարածելու համար՝ մենք կցում ենք իւրաքանչ. ժամաց. իբրև պրէմիա ձրի՝ 1) Շքեղ շղթայ նոյն ոսկուց. 2) ԲՐԻԼՕԿ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ.—Աւտօմատիկ սինեմատօգրաֆ հետաքրքր. տեսարաններով կամ թէ նոյն 84% արծաթից, ոսկեզօծ. 3) Դ-ր Կօխի ծխափող-ապպարատ՝ անվնաս ծխելու պապիրոս կամ սիգար. և կամ թէ գրելու համար գրչանի պրիբօր. 4) Այժմեաշկի քսակ ժամաց. փչանալուց պահպ. համար: Պատուէրներն ուղարկ. ենք վերադիր վճ. և առանց կանխավճ.: Հասցէն՝ ВАРШАВА. Складъ часовъ Т-во „Милано“. Дзикая ул. № 3—М. 1—4 ժամաց. համար ճանապարհածախք հաշւվում է 50 կ.: Ով տեսնէ այդ ժամաց., նա կը հաւատայ, որ նրանք իսկական ոսկուց են: ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ.—Կանացի բաց ժամաց. նոյն մետաղից՝ կանացի կօմպլէկտով 3 ր. 90 կ.: Կանացի խուլ ժամաց.—7 ր.: Թղթակցութիւնները ռուսերէն կամ գերմաներէն:
(Ե.) (В. 41173) 708. 3—3

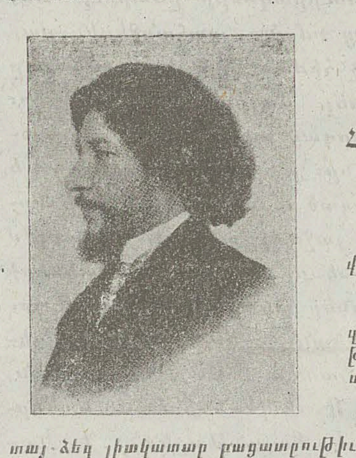

ՀԻՊՆՕՏԻԶՄ
ԴՈՒՔ ԿԱՐՈՂ ԷՔ ՀԻՊՆՕԶԱՑՆԵԼ
Հիպնօտիզմը բնական ձիրք չէ: Ամեն ոք կարող է տիրապետել այս խորհրդաւոր գիտութեան:

Հիպնօտիզմ սովորելը նոյնքան հեշտ է, որքան ուտել խմելը:
Հիպնօտիզմը կը բժշկէ հիւանդութիւններ և կուղղէ մոլորութիւններն ու վատ բարքերը:
Հիպնօզական ցուցահանդէսները չափազանց զուարճալի են:
Սովորեցէք հիպնօզացնելու արուեստը: Մշակեցէք ձեր մէջ ներշնչելու զօրութիւնը և այդ սքանչելի ոյժի միջնորդութեամբ դարմանեցէք հիւանդութիւններ, տուէք ապշեցուցիչ ցուցահանդէսներ թատրոններում կամ մասնաւոր սրահներում և դառէք պրօֆէսիօնալ հիպնօտիստ:
Սովորելու ծախքը շատ չնչին է:
Ստացէք իմ «Ինչպէս հիպնօսացնել» պատկերազարդ գրքոյկը, որը կը տայ ձեզ լիակատար բացատրութիւն Հիպնօտիզմի, Մեսմերիզմի, Հոգեբուժութեան, Ներշնչման, Հոգետեսութեան և Տելեպաթիի մասին: Այս գրքոյկն ստանալու համար պիտի ուղարկել 10 կոպէկի նամակադրոշմ ճանապարհածախքի համար:
ԳՐԵՑԷՔ ԱՅՍՕՐ: Գրեցէք ձեր անունն ու հասցէն որոշ:
Դիմել հետևեալ հասցէով՝ Америка. Haroutun Shekerjian. 2030 Indiana Ave. Chicago, Ill. U. S. A.
(Ե. Չ.) 689. 100—6

ՄԻԱԿԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ
ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԽԱՂ բաժանված ՀԻՆԳ կարգի, որ խաղացվում է Վարշավայի Պետական Բանկում.

11,750 տարած խաղատոմսեր 1.263.000 ր. գումարի

1 գլխ. գումար		75,000 ր.
1 խաղատոմս		40,000 »
1 »		20,000 »
1 »		15,000 »
5 հատ	10,000 ր.	50,000 »
3 »	8000 ր.	24,000 »
2 »	5000 ր.	10,000 »
11 »	4000 ր.	44,000 »
1 »	3000 ր.	3,000 »
28 »	2000 ր.	56,000 »
46 »	1000 ր.	46,000 »

և կրկին 11,650 այլ տարած գումարներ:

I կարգի տիրաժը յուլիսի 27-ին և 28-ին՝ հին տոմար
Բոլոր 5 կարգի տոմսերի գները.
I կարգի համար. Ամբողջ տոմսը 30 ր. $^1/_2$ տոմսը 15 ր. $^1/_4$ տոմսը 7 ր.
Միւս կարգերի համար. Օգոստ., Սեպտ., Հոկտ. և Նոյեմբերին ամբողջ տոմսը 17 ր., $^1/_2$ տոմսը 8 ր. 50 կ., $^1/_4$ ը՝ 4 ր. 25 կ.:
Հաւած եաեւ ապահովագր. տիրաժից՝ մինչեւ V կարգը:
Բոլոր 5 կարգերի փայերը. $^1/_5$ մասը տոմսի 19 ր. 60 կ. $^1/_{10}$ » » 10 ր. — $^1/_{20}$ » » 5 ր. —
Ընդունվում է մասնավճարով. կէսը՝ պատուիրելուց, կէսը՝ նոյեմբերին: մասնաւոր անձերին անմիջապէս տոմս չէ ծախսում:
Վիճակախաղային վարչութիւնը
Տոմսակների վաճառումը կատարվում է լիազօր-կօլլէկտօրների ձեռքով:
Պօստ. և վիճակահան. ցուցակներն ուղարկ. ծախսերը Բանկի հաշւին:
Տարած գումարները վճարում ենք իսկոյն՝ տոմսը ներկայացրած օրը:
Մինչև 5 ր. գումարը կարելի է ուղարկել պօստ. մարկաներով:
Банкирскій Домъ ВАРШАВА, БРАТСКАЯ 18. **Л. В. ЛАНДАУ и Ко.** Հասցէն հեռագ. և հեռ. փոխադր. համար. „ВАРШАВА-ЛАНДАУБАНКЪ“.
(22, 26, 30) (В. 42721) 749. 3—1

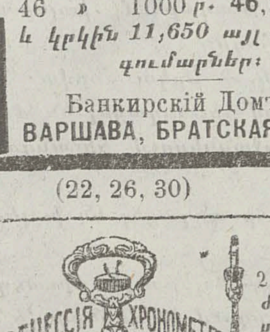

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ
200 րուբ. արժեցող ոսկէ ժամացոյցի փոխարէն մենք առաջարկում ենք «ՍԵՑԵՍԻԱ» ժամացոյցը, որն իր ձևով եւ շքեղութեամբ պակաս չէ ոսկէ ժամացոյցից: Ժամացոյցը տափակ ձևի է, արծաթէ բուրլու հաստութեան, ամերիկական նորաձև ոսկուց, որը երբեք չէ կորցնում իր նախկին տեսքը, օրիգինալ ծաղկանկարով (տես նկարը): «ՍԵՑԵՍԻԱ» ժամաց. տարբերվում է իր ուղիղ ընթացքով եւ առանձնապէս գեղանկարված տեսքով: Ընթացքը քարերով, լարումը 40 ժամը մի անգամ: Գինը 3 ր. 75 կ., 2 հատը 7 ր.: Խուլ ժամ. 3 փականով 4 ր. 75 կ.: Այդ ձևի կանացի ժամաց. 4 ր. 75 կ., խուլ ժամ. 5 ր. 75 կ.: ՁՐԻ ուղարկվում է գեղեցիկ շղթայ՝ նոր ոսկուց, ռուլօկով եւ այժմեաշկի քսակ ժամաց. համար: Ժամաց. ուղարկվում է մինչեւ րոպէները ստուգ, 6 տարվայ երաշխաւոր., վերադիր վճ. եւ առանց կանխավճ.: Մինչեւ 2 գնելուց յետոյ, հատի ճանապարհածախքը 40 կ. (Սիբիր 75 կ.):
Հասցէագրել՝ Складу часовъ Т-ва «УНИВЕРСАЛЬ», Варшава. Холодная, № 22—97.
Թղթակցութիւնները ռուսերէն:
(1, 11, 22; յ. 2, 12) (В. 39272) 666. 5—3

Типографія „Экономія“ Большая Ванкская № 3.